

İŞÇİNİN SESİ

İşçinin Sesi yazışma adresi:

P.O. Box 513, London N16 5QB England

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulumundadır. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Ey kadın çağrı yaptım sana: Kavgaya katilsana

Saçların uçmuyor rüzgarda,
dalga dalga değil kısacık,
Boylu poslu değilsin belki,
çatlamıyor aynalar.
Ve çatlamıyor gözlerin
gösterişin sahte dünyası için.

Ey kadın, sezgine güvenirim ben
Üretimde maharet kazanmış
bilek var sende.
Ve isyankar ve ayak direyen
ve başkaldırmış ve ezilmiş;
ama teslim olmamış
direnci bilince yazmış
hayata hınçla sarılmış
yürek var sende.

Gel kadın, paylaşalım seninle
yoksul sofranın umudunu
üzüncü üleşelim, dilim dilim
imkansızlıklara diş bileyip
anlamsızlığına burjuva yaşamın
kahkahayla gülelim.
Gel kadın, kavgaya ortak
birlikte dövüşelim.

Ben özgürlüğe yelken açtım,
dörtbir yana çağrı yaptım,
canını canıma kat diye,
Sal kızıl saçlarını rüzgara
Sal ki dalgalarının o
haykırısın her dilde,
ileri, ileri diye!

Ey kadın, dostum ey,
arkadaşım, *yoldaşım!*
Ey dünyanın yarısı
ey çilekeş ve doğurgan
ey direngen
ey savaşkan varlık!
Özgürlük beyhude bir düştür sensiz
ve kurtuluş, *ancak* seninle
gerçek bir olasılık!
Durma öyleyse, bekleme
sen de katil bize
bir kürek de sen tut, fırla öne,
şu fırtınalı denizde yol alırken bizimkiler
ve milyonlarca proleter
özgürlüğe doğru,
yani komünizme.

29 Kanunisanı 1986
Mercan Köklü

Kavgayı verin

Köroğlu'ndan bir ses
Benimle devrime gel
Yükselt sesini
Yayılmış ovalara
En geniş yerinden
Deniz diplerindeki
Seslerle yürüyelim
Ve eski Batikan şarlatanına
Kaptırmayalım lale açmış tomurcuğu.

...
Sen Köroğlu sesi
İran dağlarından
Gözyaşı getiren sen,
Sen
Toprağın hamuruyla
yoğrulmuş

İşçi kardeş

Dost kelamı arar olduk
çeyrek dostlar arasında
birleşmekte karar kıldık
işçi dostlar sahasında.

Düz yol sanıp girmemeli
dıştan aydınlanan yola
yolu görüp öğrenmeli
yanan ışık sönmemeli.

Sık dolmalı her basamak

adım adım yükseldikçe
arınmalı ilk önce, dıştaki mikroplardan
söküp atmalı sonra içimizdekilerini

Gövdesi sağlam ağaç
döker çürük dalları
tonlarca çürümüş dal
doldurur çuvalları

Bugün açmayan güneş
yarın senle doğacak
değişe değişe bu dünya
en güzeli bulacak.

Suruç

ADRES DEĞİŞİKLİĞİ

Gazetemizin yazışma adresi değişmiştir. Yeni adresimiz şöyledir:
P.O. Box 513
London N16 5QB, England

YENİ ÇIKTI

“Partimiz, hızla artan görevlerin gerektirdiği kadro boşluğunu, örgütsel biçimlenme ve insan ilişkileri konusunda doğru perspektiflere sahip, örgütün gelişme yolunu gören, tutarlı ve ilkeli yoldaşlar yetiştirerek dolduracaktır... Bu nedenle örgütsel biçim, çalışma stili ve insan ilişkileri konusundaki yaklaşım, örgüt geleneğimizin canlı bir parçası olana dek bu sorunlar ve çözüm yöntemleri parti içinde yoğun olarak tartışılmalıdır. “Bu süreci biçimlendirecek, bu konuda ideolojik ve örgütsel yaklaşımımızı belirleyecek bir çalışmanın çıkartılması Kongremiz tarafından karara bağlanır.”

(TKP-İşçinin Sesi, 5(1). Kongre kararı)

Örgüt ve Örgütçü, bu kongre kararını yerine getiren bir kitaptır.
Fiyatı: 2.50 Sterlin
İsteme adresi: P.O. Box 513, London N16 5QB, England

Bu yeni tarlanın ıslaklığında.

...
Kilitli ağızınızla
Konuşmaya geldim.
Derlenip toparlanın
Tümcek,
Dil vermez dudaklarınızı
Akdenizin kıyısında.
Anlatın,
Bu bitmez kavgayı bir bir
Nasıl,
Sizlerle halkalanmıştım ben
Zincir, zincir
Halka halka, adım adım
Anlatın, ne varsa anlatın
Saklı sevginizi,
Koyun ellerime
Kalbime saplayın
Fısıldayın bir nehir gibi
Yaprakların döküldüğü
Bir pınar gibi
Koyun ki ellerime, koyun
Ağlatın beni sevinçten
Hiçkırık, hiçkırık
Gözümün yaşlı oluk olsun
İslatsın toprağı.
Rahatlık verin bana,
Demli çay verin, ümit verin.
Kavgaya verin bana,
Göğü verin, geceye yayılmış ayı verin.
İliklerime dolaşın,
Koşun ağızma.
Dilimle konuşan, kalbimle.

İla Kırşaya

Not: 9. Özveri Taarruzu kapanış gecesi için yazılmış bu şiiri gecikerek ve yer darlığı nedeniyle, ne yazık ki ancak bazı bölümlerini yayınlayabildik.

Aydan Bulutgil için kampanya açıldı

12 Eylül sonrasında onbinlerce komünist, devrimci ve demokrat zindanlara atılmış, işkenceye uğratılmış, sakat bırakılmıştır. Bunlardan biri de Mehmet Aydan Bulutgil'dir. Geçen ay İTİB, kurucularından ve 1975 öncesinde yöneticilerinden olan Aydan Bulutgil'in serbest bırakılması ve yurt dışında tedavisinin sağlanması için İngiltere'de kampanya başlattı.

Aydan Bulutgil, resmi TKP'nin yöneticilerinden olduğu iddiasıyla tutuklanmış, çok ağır işkencelere uğratılmış, bu işkenceler sonucunda sakat bırakılmış ve üstelik 16 yıl hapis “cezası”na çarptırılmıştır. Bunlar burjuvazinin vermesi gereken genel hesabın kalemleri arasındadır.

Aydan Bulutgil'in uğradığı haksızlıklar bunlarla da kalmıyor. Bir de yalnızca burjuvazinin değil, burjuvazi ve oportünizmin birlikte vermesi gereken hesaplar vardır.

Bir kez Aydan Bulutgil'in gözaltına alınışının açıklığa kavuşturulması gereken yönleri vardır. Gözaltına alındıktan sonra Aydan Bulutgil'in “konuştuğu” söylenmiş, “konuşmaları” gazetelerde çarşaf çarşaf tefrika edilmiştir ama Aydan'ın “konuşması” diye sunulanlar arasında onun bilemeyeceği “bilgi”lerin de olduğu görülmüştür. Nitekim, bazı tefrikaların aniden kesildiğini unutmamış değiliz.

Durum böyleyken, dışarıda, hiçbir işkenceye uğratılmadan burjuvaziye en samimi ideolojik-siyasal konuşmaları yapan, kendisi hain partizan kılığı, Aydan Bulutgil'i hain ilan etmiştir. Erdal yoldaşın resmi TKP'den gerçek TKP'ye geçişiyle birlikte ise bu ilan geri alınmıştır. Eğer Aydan “hain”se, neden bu suçlama geri alınmıştır, değilse neden böyle bir suçlama yapılmıştır?

Açıktır ki partizan kılığının “suçlama” yaparken kullandığı ölçüt, gerçekler değil başka kaygı ve hesaplardır. Nitekim Aydan'a yapılan “suçlama” geri alındıktan sonra, bu kez Ulvi Oğuz, hâlâ hiçbir gerekçe açıklanmadan “polis” diye ilan edilmiştir. Adeta, başkasının ya da başkalarının işlediği bir suçu yükleyecek “suçlu” aranmaktadır.

Burjuvazinin ve oportünizmin çeşitli işkence ve entrika çarklarından geçen, astım hastalığı olan ve bacakları sakatlanmış bulunan Aydan Bulutgil hâlâ zindanlarda çürütülmektedir. İTİB bunu Türkiye'deki barbarlıklara çarpıcı bir örnek olarak sergilemek, Aydan'ı burjuvazinin zindanlarında çürüttürmemek ve onu yurt dışında tedavi ettirmek için açtığı kampanyayı yaygınlaştırarak sürdürmektedir ve tüm devrimcileri kampanyaya destek vermeye çağırmaktadır.

Kutlu olsun

Değerli yoldaşlar,
Herhalde siz bu mektubu
aldığınızda biz de burada
gazetemizin 300. sayısını
okuyor olacağız. *İşçinin Sesi*'ne yazan, *İşçinin Sesi*'ni basan, dağıtan yoldaşlar, tüm parti olarak *İşçinin Sesi*'nin 300. sayısını çıkartmanın

Mat yapmanın mutluluğu

Taşları dizdim, başladım oynamaya
Şahın önünden piyonu açtım.
Sonra eskisinden daha kararlı
ve de yeni taktiklerle
sürdürdüm oyunu
Burada yazdığım kadar değil, oyun epeyce uzadı.
Fakat yoldaş
ortada ne tahta, ne de taşlar vardı
Bu sadece
bu gece yatağa uzanıp da
gözlerimi kapatarak, yarımı planlamamdı.
Hani düşünüyorum da yoldaşlar,
versek zamanımızın “bir çeyreği”ni daha
örgütü düşünmeye.
O zaman daha da kolaylaşacak
göstermek “dosta”, düşmana
satrancın nasıl oynandığını.
Ve de hiç mi hiç uzak değil
yaşamak, paylaşmak hep beraber
mat yapmanın mutluluğunu.

H. Kar, Hollanda

mutluluğunu ve
gururunu yaşıyoruz. 300.
sayımız kutlu olsun!

Bütün yoldaşlarıma
İşçinin Sesi'ni işçinin,
gecekondu
mahallelerinin,
fabrikaların gür sesi
yapma çalışmalarında
başarılar dilerim.
Yoldaşlar, ilişkide bir
şiir denememi
gönderiyorum.

Bir şiir de benden

Merhaba yoldaşlar,
Gazetemizin
çıkmasında emeği geçen
bütün yoldaşlara
Hamburg'dan kucak
dolusu selamlar.
Size ilk defa
yazıyorum ve bir de şiir
gönderiyorum. İçimden
nasıl geldiye öyle
yazdım. Yayınlarsanız
beni çok mutlu edersiniz.

Dostluk

Dostluk vardır Alaska
gibi soğuk
Dostluk vardır kin ve
nefret oluk oluk
Dostluk vardır *İşçinin Sesi*
gibi çok sıcak,
Dostluk vardır bizi
arkadan vuracak
Benim partim savaştan,
yılmaz
Savaş deryasından
asla kaçmaz.
Türkiye burjuvazisini
uyku tutmaz
Dost bu partidir,
oportünistler yaramaz.
Yoldaşça selamlar
A.S., Hamburg

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbin!

İŞÇİNİN SESİ

Tek silah parti!
Tek yol devrim!
Yıl:12. Sayı 301, 10 Mart 1986

İşçi sınıfımız yine alanları dolduruyor, geliyorum işte diyor.

İşçi geliyor baştan

Türkiye'de son aylarda sınıf çelişkilerinin hızla keskinleşmesi ve halktan güçlü bir demokrasi isteminin fişkırması karşısında bir uzlaşmacılık oyunu oynanmak istenmişti. Sağ ile sol aynı demokrasi yolunun yolcusu olarak gösterilmişti. 20 Ocak tarihli gazetemizde zayıf halka Türkiye pratiğinin bu oyunu çok kısa sürede bozacağını yazmıştık. Nitekim oyun bozulmuştur. Şimdi Türkiye'de hesaplar uzlaşma değil kapışma gösterisine dayandırılmaktadır.

DSP ile DYP'nin "el sıkışması" geri plana itildi. "Ortak anayasa" masalları, sağ ile sol arasında "uçurumun kapatılması" senaryoları şimdilik "seçimlerden sonraya" ertelendi. Öte yandan benzeri bir "el sıkışma"yı bir süredir parlamentoda yürütmekte olan ANAP ile SHP de, el sıkışmayı bırakmaya çalışırken yumruklaşmaya başlayıverdiler. Özal Gürkan'a çeşitli sert tehditler yöneltti, Gürkan Özal'ı "faşizanlaşmak"la suçladı. Karşılıklı suç duyuruları yapıldı.

İlginç itiraflar

Bülent Ecevit'in deyimiyle "Türk toplumu", bugün, "kutuplaşmayı körükleyecek ulusal bütünlüğü sarsan... çelişkiler", "ulusal kişilik ve değer çatışmaları" içindedir. (Nokta, sayı 6, s:26)

Oktay Akbal'ın deyimiyle ise durum şöyle:

"...Halkımızdaki coşkunluğu gördüm. Birşeyler arıyorlar, bağlanacak bir dal, bir umut, sağlam bir güç, inanılacak, izlenecek yol, yöntem... Elli milyonluk bir ulus kendini boşlukta duymamalı; inanacağı, güven duyabileceği kişilere, çevrelere, düşüncelere, ilkelere bağlanabilmesi... İlginç bir aşamadayız şu anda." (Cumhuriyet, 20 Şubat 1986)

Gerçekten de öyle. Halk Özal'a karşıdır ama hiçbir partiye inanıp güvenmemektedir. TKP 5. Kongresi'nin dile getirdiği, "Türkiye'nin ihtiyacı savaştan komünist partisidir" fikri bütün gücüyle kendini yaşamada göstermektedir.

Burjuvazi için böylesine acıklı bir durumda, bir de ordu ve polis bunalımı vardır. İşkence tartışmaları sonucunda, Teoman Erel'e göre "bütün polisleri içine alan bir şüphe bulutu hem emniyet örgütünün, hem de kamuoyunun üzerine lök gibi oturdu." (Milliyet, 7 Mart 1986)

Gerçekte yalnız polis örgütü değil, ordu da aynı bulutun altındadır ama bu konuda "hasas" davranılıp, pek açık konu-

Türkiye'de son aylarda sınıf çelişkilerinin hızla keskinleşmesi ve halktan güçlü bir demokrasi isteminin fişkırması karşısında bir uzlaşmacılık oyunu oynanmak istenmişti. Sağ ile sol aynı demokrasi yolunun yolcusu olarak gösterilmişti. Gazetemizde zayıf halka Türkiye pratiğinin bu oyunu çok kısa sürede bozacağını yazmıştık. Nitekim oyun bozulmuştur. Şimdi Türkiye'de hesaplar uzlaşma değil kapışma gösterisine dayandırılmaktadır.

şulmuyor. Yine de şu kadarı ima ediliyor ki "Silahlı Kuvvetler mensupları" "halktan uzaktadır", halktan kopuktur. (Oktay Ekşi, Hürriyet, 12 Şubat 1986) Cindoruk, "ordu yıpranırsa yerine koyacak birşeyimiz yoktur" derken (Cumhuriyet, 23 Şubat 1986) gerçekten yıprandı ve şimdilik ayazdayız demek istiyor.

Bütün bunların yanı sıra bir de hukuk bunalımı vardır. Bunu Atıla Sav şöyle dile getirmiş:

"Toplum ile yasalar arasında bir uyum ve bağlantı olmalıdır. Yasalar ile onun uygulanacağı toplumu düzeni arasında zaman zaman büyüyen bir uyumsuzluk ve boşluk varsa bu tehlikelidir.

"(...) "Yasaların uygulanmazlığı da, yasa umursamazlığı da birer toplumsal hastalıktır, toplumda bir 'ikinci düzen' yaratır. Bu toplumun asıl olan temel düzeninin dışında, ona koşut bir dündür. Toplum için olağanüstü sakıncalı bir gelişmedir. "Yasaların oluşturduğu hukuk sisteminin toplumun gelişmesinin ve toplumsal gereklerin uzağında kalmaya başladığı oranda, bu ikinci düzen etkili ve güçlü bir çember gibi toplumu sikar. ...

"Toplumun değer yargıları giderek aşınmaktadır. İkinci düzenin sağladığı kirli zenginliklerle, yasal çalışan işadamlarının zenginliği dışarıdan bakınca birbirinden pek ayırde-dilemez olduğu için toplumun, hepsini terazinin aynı kefesine koymasına tehlikesi artmaktadır." (Cumhuriyet, 21 Şubat 1986)

Hukuk bunalımı sarpa sarar, yasalar uygulanamaz ve umursanmazken, sınıf çelişkilerinin ne denli kızıştığını, Türkiye'yi nasıl bir depremin beklediğini böyle dile getiren Atıla Sav, sözlerini, "köklü bir düzen değişikliği gerekecektir" diye bitiriyor. Siz bunu, yaklaşan sınıf savaşımı devrimi gündeme getiriyor, bunu önlemek için köklü önlemler gerekecektir diye anlaşıyor.

Nitekim şimdi kapışma gösterisine dayalı hesaplar buna yöneliktir.

risine dayalı hesaplar buna yöneliktir.

Yeni hesaplar

Gazetelerin yazdığına göre Özal'ın yeni "siyasal motifi" Anayasa'yı deldirtmemek için ayak direktmiş. Yeni "ekonomik motifi" de kemerleri gevşetmekmiş. Bu arada bir başka motifi de SHP ile rekabeti kolaylaştırmak olacakmış. Ama Özal bu rekabetin "eşit" olmasını o denli istiyormuş ki SHP güçlensin diye ara seçimleri hazırlanıp yapmamayı düşünüyormuş.

Gerçekte ara seçimler "SHP güçlensin" diye ertelenmiyor, bütün burjuva siyasal güçler yeni kapışma gösterisine ayak

Burjuvazinin eli kalem tutanları, ağız laf yapanları, bölünmüşlük, çelişki ve boşluk var diye ağlaşıyorlar. Evet boşluk var. Kürt, Türk tüm halkımız bu boşluğu, gelmiş geçmiş, kabak tadı vermiş bütün burjuva partilerden tamamen farklı, güzelim proleter yöntemleriyle, pırl pırl aydınlık çözümleriyle işçi sınıfı doldursun istiyor. İşçiler örgütlenin! Partinizle, gazetenizle ilişkiye geçin!

uydurmaya ve bu süreç içinde siyasal boşluğu doldurmaya çalışsın diye erteleniyor.

Bu kapışma gösterisi içinde ANAP kendine, yasaları de-

tirme konusunda ödün veremeyen, ama kemerleri gevşeterek ekonomik alanda birşeyler veriyor görünen bir rol biçiyor. Ekonomik alanda birşeyler veriyor görünerek, bunalımlı yasaları biraz daha yaşatmaya, bir değişiklik dizisinin başlayıp da çorap söktüğü gibi sürüp gitmesini engellemeye çalışıyor. Burjuvazinin hesaplarının ne denli kılıkuyraklaştığı da böylece açığa çıkıyor.

"Kemerleri gevşetme" dedikleri, zaten gevşemiş sıkı para siyasetinde biraz daha gevşetme yapmak demektir. Bunun iki sonucu olacaktır.

Biri enflasyonu iyice azdırmaktır. Memur maaşlarını vb. arttırıp, kaşıkla verip, daha da yüksek bir enflasyonla, yani kepçeyle geri alacaklar. Böylece "veriyor"(!) görüneceklerini sanıyorlar.

İkinci sonuç, yaprak dökümünde sıranın bankalara gelmesidir. Nitekim faizlerle oynadılar, mevduatlar sarsıldı. Dolar dünyada düşerken önce bizim zavallı Tahtakale'de, sonra ise centilmenlik anlaşmasını bozan bankalarda fırladı. Bugünlerde bankalar arasında şiddetli bir kapışmanın başlangıcını yaşıyoruz. Türkiye kapitalizmi gibi, bir duvarına çivi çaktın mı başka duvarlarda ne yıkıntılar olacağı belirsiz bir binada, kâr hırsıyla gözü dönmüş finans-kapitalin kapışması, burjuvazi için hiç küçümsenmeyecek riskler taşımaktadır.

Dolayısıyla "kemerleri gevşetme" işi hiç de umdukları etkiyi yapmayacaktır. Anayasa'nın delinmemesi, yasaların korunması konusuna gelince. Bugüne kadar hiç vermeyen Özal, şimdi kaşıkla verip kepçeyle alarak, toplumun ta derinlerinden yükselen gerçek demokrasi istemini ve sınıf savaşımı özlemini körelteceğini sanıyorsa, yalnızca şirketçi değil, aptal bir şirketçidir. Ama sanmıyor. SHP'ye biçilen rol de buradan kaynaklanıyor.

İzmir mitinginin ardından

Özal'ın birden hırçınlaşıp, neredeyse mitingi SHP'ye atfetmeye çalışması, koca bir boşluğa benzeren siyasal yaşamda "bari" SHP'nin alternatif olabilmesine yöneliktir. Ancak bugün Türkiye'de öyle bir patlayıcı ortam vardır ki SHP ya alternatif olamaz, ya da olursa SHP SHP olmaktan çıkar.

Burjuvazi, üzerine doğru dev adımlarla gelen sınıf savaşımı özlemi ve Kürt, Türk tüm halkın gerçek demokrasi istemi karşısında oldukça köşeye sıkışmış durumdadır. Bu durum dış siyasete yönelik kapışma eğilimlerinde de kendini gösteriyor. Burjuvazi, dışa açılarak da değil, dışa patlayarak sorunlarını Gordiyon'un düğümü gibi çözmeyi düşünüyor. Abdülhamit tartışması bu düşünle yakından bağlıdır.

Dış siyasete yönelik kapışma eğilimlerini güçlendiren dış siyasal etkenler de var. İran Irak savaşında İran Kerkük'ün dibine kadar geldi. Türkiye, petrol boru hattını da, Kerkük Türklerini de, Irak Kürtlerini de bahane edip Irak'a dalabilir. Öte yandan Türkiye uzun yıllardır kuzu kılığında kurt gibi, emperyalistleşme emelleriyle bağlı olarak Filistin halkının davasını "destekledi". Gelgelelim, Suriye'nin FKÖ ile arası açık, şimdi Ürdün'ün de arası açıldı, geriye kaldı Irak, vb.

Ortadoğu Türkiye devleti için başlıbaşına bir sorun yumağına dönüşmüştür. Yalnız Ortadoğu'da değil. Kıbrıs, Yunanistan, AET ile ilişkiler, ABD ve NATO ile ilişkiler, Bulgaristan ve Sovyetler ile ilişkiler... Burjuvazi dış siyasette de köşeye sıkışmış durumdadır. Sosyal demokrasi bu alanda da "öne" atılmaya, burjuva sağıyla yalnızca biçimi farklı ama aynı derecede şövenist akıllar vermeye çalışıyor. Oportünizm ise sosyal demokrasinin göremediği işlevi görmeye, işçi sınıfının savaşımını yolundan çıkarmaya çalışıyor.

İşçi sınıfımız sosyal demokrasiye ve oportünizme pabuç bırakmıyor. Yine alanları dolduruyor, geliyorum işte, haydi kavgaya diyor. Burjuvazinin eli kalem tutanları, ağız laf yapanları, bölünmüşlük, çelişki ve boşluk var diye ağlaşıyorlar. Evet boşluk var. Kürt, Türk tüm halkımız bu boşluğu, gelmiş geçmiş, kabak tadı vermiş bütün burjuva partilerden tamamen farklı, güzelim proleter yöntemleriyle, pırl pırl aydınlık çözümleriyle işçi sınıfı doldursun istiyor. İşçiler örgütlenin! Partinizle, gazetenizle ilişkiye geçin!

Cemile Çakmak

İşçi sınıfı büyük işçi yatağı İzmir'den seslendi:

İşte yine alanlardayım Kavgada en ön saftayım

İşçi sınıfımız, her türlü yasağa rağmen, grevlerle, yürüyüşlerle, mitinglerle hakkını arama kararlılığını uzun bir süredir yansıtmaktadır. Bu nedendir ki, Nazlı Ilıcak'ın deyimiyle "sorumlu sendikacılar"dan oluşan Türk-İş yönetimi bile eyleme geçmek zorunda kaldı. 16 yıllık bir aradan sonra Türk-İş ilk kez protesto mitingi düzenledi. Bakalım işçi sınıfımız Türk-İş yönetimine daha neler yaptırarak?

İzmir mitingi öncesinde yapılan nabız yoklaması, mitinge ilginin "ürkütücü" derecede fazla olduğunu gösteriyordu. Bu nedenle miting öncesinde hem katılımı belli bir düzeyde tutmaya, hem denetimi sağlamaya yönelik çeşitli çabalara girişildi.

Miting öncesinde miting alanında koca bir sivil polis güruhu prova yaptı. 10 bin polisin görevlendirildiği, alanın kuşatılacağı duyuruldu. Fazla mesai olmayan fabrikalarda bile miting günü zorunlu fazla mesai kondu.

Türk-İş'in de "miting hazırlıkları"nın son bölümü, katılımı arttırmaktan çok, göstermelik çağrılarını ardında asıl azaltmaya yönelik çabalardan oluştu. Basılan bildirilerin 80 bini dağıtımdan çekildi. Çevre illerden gelecek otobüs sayısı sendika başına kotalar konarak daha aza indirildi. Mitingin başlama saati ise son derece "esnek" seçildi.

İzmirli işçilerin önemli bir bölümü zorunlu fazla mesai nedeniyle ancak 15'ten sonra katılabilecekti. 13'te başlayan miting, böylece duruma göre, ya 15'ten sonraya uzatılacak, ya İzmirli işçi yığınları gelmeden apar topar son bulacaktı.

Miting günü gelen otobüsler şehir girişinde saatlerce durduruldu, arandılar ve şehre ancak beşer beşer sokuldular. Bu yetmiyormuş gibi alan girişinde de sıkıcı bir arama yapıldı. Türk-İş'in saptadığı sloganlardan başka sloganlar yazılı pankartlar girişte toplandı. Bunlar arasında en çok "Anayasaya hayır" yazılı pankartlar vardı.

Miting alanı daha sabahtan bir yandan işçilerle, öte yandan sivil polislerle dolmaya başladı. Alanda toplaşan işçiler kıpır kıpırdılar. Kürsüdeki hoparlörden "en büyük Türk-İş, başka büyük yok" sloganı duyuldu, "en büyük işçi, başka büyük yok" diye yanıtlar yükseliyordu. Hoparlörden askeri marşlar çalınırken ise, "hükümet istifa", "başbakan istifa" sloganları marşları bastırıyordu.

Saat 12'de Sadık Şide, "şu anda alanda 70 bin kişi var" duyurusunu yapmak üzere kürsüye çıktığında "yuh" ve ıslık sesleri ile karşılaştı. Aynı şey, saat 13'te Şide alanda 110 bin kişinin bulunduğunu duyurduğunda da oldu. İşçiler "demokratik Türkiye, anayasa değişsin",

İşçi sınıfımız, her türlü yasağa rağmen, grevlerle, yürüyüşlerle, mitinglerle hakkını arama kararlılığını uzun bir süredir yansıtmaktadır. Bu nedendir ki, Nazlı Ilıcak'ın deyimiyle "sorumlu sendikacılar"dan oluşan Türk-İş yönetimi bile eyleme geçmek zorunda kaldı. 16 yıllık bir aradan sonra Türk-İş ilk kez protesto mitingi düzenledi. Bakalım işçi sınıfımız Türk-İş yönetimine daha neler yaptırarak?

"işkencecilerden hesap sorulsun", "genel grev hakkımız, söke söke alırız", "DİSK'e özgürlük" gibi sloganlarla alanı sürekli inlettiler.

Mitinge katılanlar arasında MDP Genel Başkanı ve DYP Genel Başkan Yardımcısı protestolarla karşılandılar. Gürkan ve Tunç'a ise tezahürat yapıldı. Bunun asıl anlamı, işçilerin sağa karşı olduğunu göstermesiydi.

Mitingde Şevket Yılmaz, Mustafa Özbek ve Kenan Durukan konuştular. Şevket Yılmaz ve Özbek'in konuşmaları yoğun protestolar nedeniyle alanda pek duyulamadığı için herhalde daha çok gazetelerden okundu.

Şevket Yılmaz, her zaman yaptığı gibi konuşmasında yine

işçilerin duygularını kendi burjuva sınıf kardeşlerine yansıtmaya işlevi gördü ve "bir gün halk kitleleri kontrol edilemez hale gelirse, hem onlara, hem ülkeye yazık olur" dedi. "Bu gidiş iyi gidiş değildir" diye uyarı yaptı.

Şevket Yılmaz'ın konuşması sırasında alan "Şevket aşağıya", "Şevket istifa" gibi sloganlarla, azılı sağcı Özbek konuşurken ise "yuh" sesleriyle inliyordu. Şevket Yılmaz konuşmasını kısa kesmek ve sıvışıp gitmek zorunda kaldı.

Bu arada "Gürkan mikrofona" diye bağrıldı. Gürkan 10 dakika bu tezahüratı gülümseyerek dinledikten sonra beraberce 500-600 kişilik bir kalabalıkla birlikte alandan ayrıldı.

Böylece mitingin, militanlık tutmanmadan, İzmirli işçiler de katılıp denetim elden çıkmadan apar topar bitmesinde Gürkan da üstüne düşen katkıyı yapmış oldu. İzmirli işçilerin 15'ten sonra katılacakları kürsüden duyurulduğu halde miting 14.40'da apar topar son buldu.

Çeşit çeşit engellemelere, birbir türlü denetlemelere rağmen miting alanından coşku ve militanlık hızla yükseliyordu. Bunun önünü kesmek için miting alelacele durduruldu. Miting durduruldu ama, sınıf savaşımının kaçınılmaz yükselişi gün gibi açık oldu. Bu miting sınıf savaşımının yükselişinde önemli bir dönemeçtir ve bu yükselişi hiçbir güç durduramayacaktır.

İşçi sınıfının azılı düşmanlarından Ilıcak'ın "miting yanlısı" kesilmesi, en başta, burjuvazinin içinde bulunduğu aczi çok güzel gösteriyor.

"Tercüman"dan tercüme

Burjuvazinin, hem de azılı gerici kesimlerinin, derdine tercüman olan *Tercüman* gazetesinde, İzmir mitinginden bir gün önce, Ilıcak'ın "Haydi mitinge" başlıklı bir yazısı çıktı. İşçi sınıfının azılı düşmanlarından Ilıcak'ın böyle "miting yanlısı" kesilmesi, en başta, burjuvazinin içinde bulunduğu aczi çok güzel gösteriyor. Nitekim bu, yazının kendisinde de yansıyor.

Ilıcak şöyle demiş:

"İşçiyi köle gibi çalıştıran, ona hakkını vermeyen bir düzen sonsuza kadar sürmez. Öyle bir patlama olur ki fabrikaların çatısı işverenin tepesine yıkılır."

Patlama "tehlikesi" olmasa Ilıcak işçinin köle gibi çalıştırılmasına karşı değil. Zaten 12 Eylül'den sonraki bir-iki yıl, henüz böyle bir "tehlike" belirmemişken, Ilıcak hiç de "işçi hakları" edebiyatı, ya da "haydi mitinge" çağrılarını yapmıyordu. Ne zaman ki böyle bir "tehlike" belirdi, çeşitli burjuva kesimler, bu arada Ilıcak, "demokrasi" bülbülü kesildiler. Dertleri işçi hakları değil, sömürü düzeninin başlarına yıkılmasını önlemeye, sömürüyü sürdürmeye çalışmaktır.

Yazıda Ilıcak "demokrasi"yi "özel sektör"le neredeyse özdeş kullanmış: "Sorumlu sendikacılıkta yıkmak değil yaşatmak esastır. Çok partili siyasi düzeni yaşatmak, demokrasiyi yaşatmak, özel sektörü yaşatmak ve (en sonunda hatırlamış! — İ.S.) işçiyi 'iyi yaşatmak'..." Yani, biz demokrasiyi savunmazsak, kapitalizmi yaşatamayacağız demek istiyor.

Ancak Türkiye burjuvazisinin açmazı burada da bitmiyor. Gerçekte burjuvazi genişçe bir demokrasiyi kısa erimde yaşama geçirebilecek ve uzun erimde ayakta tutabilecek güçte, durumda değildir. İşçi sınıfından yükselen militan sınıf savaşımı dalgası karşısında bu noktada da açmaz içindedir. Bu nedenle demokrasiyi savunmaktan çok, savunuyor görünerek, demokrasi şarlatanlığı yaparak zaman kazanmaya çabılıyor.

Ilıcak bu açmaz karşısında da akıl vermeye çalışmış. Ana halka "sorumlu sendikacılık"tır diyor. "Çünkü sorumsuzluk ve keyfilik (siz sömürünün sürmesi için çaba harcamamak diye anlayın — İ.S.) bir kere başladı mı, onu diğerleri takip eder, demokrasinin (siz kapitalizmin, sömürünün anlayın — İ.S.) yaşaması

için gerekli düzen ve disiplin (siz açık disiplini anlayın — İ.S.) ortadan kalkar." (abç) Yani Ilıcak, sarı sendikacılar düzeni ne kadar korur, işçilerden yükselen savaşım isteğini ne kadar frenleyebilirlerse, bizim sömürü mekanizması da o kadar tıkrında işler demeye getiriyor.

Yükselen savaşım isteğini frenleyebilmek için iki yol uygulanabilir: Baskı ve kandırmaca. Faşizmin çözülmesiyle baskı yolu şimdilik hızla geçersizleşmektedir. Geriye kalıyor kandırmaca. Bu ise ancak işçiden yana, savaşımın yükselmesinden yana görünerek uygulanabilecek bir yoldur. Nitekim Türk-İş yönetiminin de, Ilıcak gibilerinin de yapmaya çalıştığı budur.

Ancak bir süredir, bu yolun geri tepmekte olduğuna ilişkin çok belirti vardı. Türk-İş mitingi de bunlardan en güçlü biri oldu. İşçiler, Mustafa Özbek, Şevket Yılmaz gibilerinin işçiden yana görünmelerine karınlarının tok olduğunu, devlete ve işverenlere karşı Nazlı Ilıcak'ın deyimiyle "medeni ve dengeli bir mücadele" değil, savaş yürütecek, düzene, devlete, burjuvaziye değil işçiyi sorumlu sendikacılar istediklerini çok güzel anlattılar.

● Mitinge ilgi ürkütücü derece fazla olunca, Türk-İş yönetimi mitinge katılımı azaltmak için elinden geleni yaptı.

● Çeşit çeşit engellemelere, bin türlü denetlemelere rağmen miting alanında coşku ve militanlık hızla yükseliyordu. Bunun önünü kesmek için miting alelacele durduruldu.

● Miting durduruldu ama, sınıf savaşımının kaçınılmaz yükselişi gün gibi açık oldu. Bu miting sınıf savaşımının yükselişinde önemli bir dönemeçtir ve bu yükselişi hiçbir güç durduramayacaktır.

Mitingin kahramanı Gürkan değil işçi tabanıdır

Bugün ileri işçiler, yasal çerçevedeki hiçbir partiye inanmıyor, hiçbirinin ardında durmuyorlar. İzmir mitinginde Gürkan'a yapılan tezahürat, sınıf savaşımının koşulları açısından en elverişli olan yasal olanaklardan yararlanmaktan başka bir anlam taşıyor. SHP işçiye dayanmıyor, işçi SHP'yi kullanıyor.

Bu İzmir mitinginde çok net olarak yansımıştır. Öyle ki, Gürkan, kendisinin bir "taşkınlığa" alet edileceği korkusuyla miting sonunu beklemeden adamlarıyla birlikte alanı terk etmiştir. Böylece, miting daha gelecek varken kısa kesilmesine Gürkan da katkı yapmıştır.

Durum böyle olduğu halde, ortada çok yönlü bir senaryo oynandı. Mitinge ilişkin olarak, işçilerin istemleri, eylemin kendisi değil de SHP ve Gürkan öne sürüldü. Özal Gürkan'a suç duyurusunda bulundu. Söylemezoğlu Gürkan'ı "miting siyasi hava" vermekle suçladı. Gürkan da dokunulmazlığının kaldırılması, milletvekilliğinin düşürülmesi pahasına işçi mitinglerine katılacağını söyledi. Derken SHP'li Canver Özal'a suç duyurusunda bulundu. Kısacası Gürkan "işçi lideri" oldu çıktı.

Burjuva düzeninde senaryolar, ille de önceden planlanmış rol paylaşımı olduğu anlamına gelmez. Rejimi yaşatmak gibi, temel çıkarlardaki ortaklık, burjuvazinin çeşitli kesimlerinin çıkardığı farklı seslerin aynı melodinin parçası olmasını sağlıyor.

Bu anlamda, Türkiye'deki senaryonun da amacı, şiddetli sınıf savaşımının ufukta belirdiği koşullarda, sosyal demokrasiye yedek alternatif yapmak, en azından böyle göstermektir. Siyasal boşluğu sosyal demokrasiinin doldurmasını sağlamaktır.

Bununla aynı zamanda bir yarar daha gözetiliyor. O da Türk-İş'i bölmek. Refik Sönmezsoy, *Tercüman*'da "birlik edebiyatı" ardında, gerçekte Türk-İş'i bölmenin de ötesinde, sanki Türk-İş zaten bölük-pörçükmüş gibi bir hava yaratıyor. Öte yandan sosyal demokratlar ve oportünistler de, DİSK adını, işçilerin sendikal haklarını değil, burjuvazinin sendikaları bölme çabalarını destekler içerikte kullanıyorlar.

İzmir mitingine ne SHP'nin işçiyi temsil ettiğini, ne de sendikal savaşımın ilerleyebilmesi için bölünmenin gerekli olduğunu göstermiştir. Tam tersine İzmir mitingini, SHP'nin işçinin sınıf savaşımını dizginleme işlevini taşıdığını ve işçi tabanının basıncının Türk-İş'in kara-sarı yönetimini nasıl köşeye sıkıştırdığını, sendikal hareketin bölünmesine hiç de gerek olmadığını kanıtlamıştır.

Rakamlar da taktik konusu oldu

Arıtm tikt ve taktik

İzmir işçi mitingine yönelik bir sürü "taktik" numara döndü, dönüyor. Bunlardan biri de miting katılım rakamı konusundadır. Buradan hareketle işçi sınıfının savaş gücü bulanık yansıtılmak isteniyor.

Türk-İş yönetimi miting alanında ille de 110 bin kişi vardı diyor. Öteki rakamlar, 35 binden, 50-60 bine kadar yükseliyor. Sağ gazeteler bu farkı, üzerinde "bir yorum yapmadan" yazıp bırakırken, sol gazeteler Türk-İş yönetiminin miting umduğu kadar kişiyi "katmadığını" ima ediyorlar. Böylece birbirini tamamlayan iki sonuç çıkıyor:

Ya, "miting 110 bin kişi katılmadı ama Türk-İş yönetimi o denli işçi yanlısı ki işçileri güçlü göstermek için rakamı abartıyor" sonucu çıkıyor. Ya da "Türk-İş yönetimi miting fazla

kişiyi katmaya çalıştı ama katanmadı ve başarısızlığını gösterdi" sonucu çıkıyor. Her ikisi de işçi sınıfının dev gücünü çeşitli gerçek dışı yorumlarla gizleme çabasını yansıtıyor.

Türk-İş yönetiminin, gerek ülkede, gerek Türk-İş içindeki durum nedeniyle çıkarları, "belli büyüklükte" bir miting yapmaktan yanaydı. Ama bu yönetimin hiçbir özel çıkarı, bugün burjuvazinin genel çıkarlarıyla çelişecek değil. Bu nedenle, bugün patlayıcı maddeyle dolu Türkiye'de çok büyük, dolayısıyla denetimden çıktığı anda başatması çok daha güçlü bir miting yapmayı istemesi de ondan beklenemezdi.

Nitekim miting daha fazla katılım için Türk-İş yönetimi elinden geleni yaptı. Yaptığı da yetmedi, gerçekte

miting apar topar bitirerek bir çığırından çıkışı engelleyebildi. Şimdi 110 bin diyerek bir taşla birkaç kuş vurmaya çalışıyor: Hem 110 binlik miting yapmayı bile engellediğini gizlemek istiyor. Hem yutan olursa diye, yapmış gibi görünüp taktik yararlarını toplamaya yelteniyor. Hem de, alanda 110 bin kişi olmadığını anlayan ama geri bazı kesimlere, "ne yapalım uğraştık ama fazlasını getiremedik, daha güçsüzüz" duygusu vermeye çalışıyor.

Sağ basın, tutumuyla Türk-İş yönetimine destek vermiş olurken, "sol" basının Türk-İş yönetimini "eleştirisi" de doğrusu çok hoştur! Türk-İş yönetimi daha büyük bir kalabalığı "getirememiş", hatta bu nedenle miting erken bitirmiş! Yani işçiler sendikal ve demokratik savaşıma

pek istekli değil ve Türk-İş yönetimi de bu isteği "hazırlamıyor". Ne gerekiyor? Türk-İş'e sosyal demokrat yönetim!

Gerçekte İzmir mitingine katılım rakamları konusunda, burjuvazinin sağ ve sol kesimlerinin döndürdükleri bu dolapların gelen savaş kararlılığı, militanlığı ve coşkusundan duyulan korkuyu yansıtıyor. Kavga, kimin işçilerde savaşma isteği uyandıracığından değil, kimin çoktan uyanmış bu isteği daha iyi yolundan çıkarabileceğinden kaynaklanıyor.

Her türlü engelleme, denetim, kısa kesme ve ardından girişilen olguları çarpıtma çabalarına rağmen, işçi sınıfımızın dev gücü İzmir mitingiyse tüm emekçilere ışık ve güven saçmıştır.

8 Mart'ın kutlu olsun

8 Mart Dünya Kadınlar Günü işçi, emekçi kadınlara kutlu olsun.

Dünyada devrimci savaşım yine yükseliyor. Asya, Afrika ve Latin Amerika'dan geniş yığınların kavga sesleri geliyor. Bu sesler arasında işçi, emekçi kadının da sesi vardır. Kavganın başarısı bununla yakından bağlıdır.

Güney Afrika'da Winnie Mandela kadın halkın kavgaya aktif katılımının sembolüdür. Filipinler'de ise ABD'nin ve bazı burjuva güçlerin Bayan Aquino'yu öne sürmeleri, kavgada kadın halkın önemli yerini yine yansıtmaktadır, ama çarpık yansıtmaktadır.

Türkiye'de de açık, yığınsal sınıf savaşımı yaklaşıyor. Yaklaşan bu fırtınada, işçi, emekçi kadının çok önemli bir rol oynayacağı çoktan belli oldu. İşçi ve emekçi kadınlar, sessiz öfkenin homurtuya, homurtunun küçük küçük protesto eylemlerine, küçük eylemlerin giderek büyük eylemlere dönüşme sürecinde daha şimdiden önemli rol oynadılar.

Gökova'da santrale karşı yükselen protestoda, yetkilileri sorguya çekenler arasında emekçi kadınlar ön sıralardaydı. Daha sonra çeşitli şehirlerde anayollara geçit yapıldığı için birçok genç ve çocuk trafik cinayetine kurban gidince, yolla-

rı keseni, geçit talep eden emekçi analardı. Konut sorununa bu düzenin getirebildiği tek "köklü çözüm" olan gecekondu yıkımlarında buldozerleri durduranlar arasında kadın işçiler, emekçiler yine ön sıralardaydı.

Türkiye'de yeni dönemin ilk

mitinglerinden akılda kalan manzaralardan biri tencereli kadınlardı. Öte yandan Türk-İş'in Balıkesir'de düzenlediği yürüyüşe katılanlar arasında çok sayıda kadın tekstil işçisi vardı.

Perşembenin gelişti çarşambadan bellidir. Yaklaşmakta olan fırtınalı sınıf savaşımında işçi, emekçi kadın da çok önemli bir rol oynayacaktır ve bu savaşımın başarısına belirleyici bir katkı yapacaktır.

Türkiye'de tekeller kapitalizm öylesine şiddetli bir sömürüyle ayakta duruyor ki, kadını işçi, emekçi olarak çalıştırsa da,

kadın halkı eve hapsedse de, işçi emekçi kadınların savaşına katılmasından kurtulamaz.

İşçi kadın, işçi sınıfının ağır çalışma koşullarını paylaşmaktadır. Üstelik kadın olduğu için daha da kötü koşullarda çalıştırılmaktadır. Toplumda burjuva-

yemek yapmaktır diyorlar. İşçinin evine giren para yiyecek alışverişine bile yetmiyorsa kadın ne pişirecek? Yalnızca öfke! Öyle de oluyor ve bu öfke "eve hapsedilmiş" emekçi kadını da işçi sınıfıyla omuz omuza savaşa itiyor.

zinin yaydığı, kadına karşı değer yargıları, işçi kadının ilk başlarda sınıf savaşımına katılımını geri tutabilir. Ama savaşım yükseldikçe çarpık değer yargıları yıkılır, işçi kadın savaşımına katılır.

Öte yandan, Türkiye'de tekeller kapitalizm şiddetli sömürsüyle öylesine derin toplumsal sorunlar yaratmaktadır ki, kadın halkı eve hapsedmek, onu bu sorunlara karşı savaşımından uzak tutmada çok yetersiz kalmaktadır. Derin toplumsal sorunlar, evi, evdeki günlük yaşamı da derinden etkiliyor. Kadının işi

İşçi, emekçi kadının oynadığı ve oynayacağı rolü herkes görüyor. Bu nedendir ki sağlı sollu çeşitli burjuva partilerin, kadınlara yönelik çağrılar, propagandaları, örgütlenme çabaları giderek artıyor. Ve bu çağrılar, propagandalar, çabalar, eski kadın kollarından çok daha farklı bir nitelik taşıyor. Daha "eşitlikçi" bir görünüm altında yapılıyor. Amaç, işçi, emekçi kadının işçi sınıfıyla iç içe, omuz omuza kavgaya katılmasını engellemek, emekçi kadını burjuva partilerle birlikte "kavgaya" sokmaktır.

Türkiye'de işçi, emekçi kadının katettiği yol, taşıdığı çok önemli potansiyel, bir de feminizmin güçlenmesine temel oluşturuyor. Burjuva ideolojisinin kadın elbisesi giymiş bir biçimi olan feminizm, kadını düzene karşı değil erkeğe karşı yöneltir. Kadın-erkek ayrımını sınıf ayrımının önüne koyar. Eşitlik için düzene değil erkekler karşı kavgaya verir. Böylece düzeni aklamış, düzene karşı yükselen kavgayı kadın-erkek diye parçalamış olur.

Kadının ezilmesinin sorumlusu sınıflı toplumdur. Kadının ezilmesi gibi bir sonucu ortadan kaldırmak için nedene karşı yönelmek, eşit haklar savaşımını devrim savaşımıyla sıkıca örmek gereklidir. Bunu başarabilmek için de ilk koşul, burjuva partilere ve kadın elbiseli burjuva ideolojisi feminizme karşı durmak gereklidir.

İşçi emekçi kadınlarımız işçi sınıfıyla iç içe, omuz omuza kavgaya katılarak, emeğin kurtuluşuyla kadının kurtuluşu arasındaki bağı, daha sonul kurtuluşa ulaşmadan pratikte sergileyeceklerdir. Zira emeğin kurtuluşu, demokrasi ve devrim için kavgaya aktif katılım, aynı zamanda kadının bugünkü düzenin çerçevesinde sağlayabileceği tek ve en ileri kurtuluştur. Sonul kurtuluş ise komünizmde-dir.

Bu da burjuva sosyalistlerinden

Yeni Gündem özellikle son sıralarda birçok sayısında kadın sorununa geniş yer ayırdı. Demokratikliği bulanıklık, çizgisizlik gibi sunan, demokrasi adına önüne gelen herkese platform açarak sol görünüm ardında sınıf uzlaşmacılığının pratik bayraktarlığını yapan bu dergi, kadın sorununda da doğru-yanlış çeşitli görüşleri karışık bir biçimde ortaya attı.

Böyle yaparken *Yeni Gündem* iki şeyi birlikte gözetiyordu: Biri, emekçi kadından, onun haklarından yana görünmek. İkincisi, çizgisizliği ile emekçi kadın hareketinin yolunu bulandırmak. Unutmayalım ki çizgisizlik de bir çizgidir ve *Yeni Gündem*'in ısrarla izlediği tek çizgidir.

Yeni Gündem emekçi kadını ilgilendi, ondan yana göründü ama başka konularda öne sürdüğü çeşitli görüşlerden biri bile onun emekçi kadına ne kadar uzak olduğunu kanıtlamaya yeterlidir. Bu da "af" konusundaki görüşüdür.

Murat Belge, "af" konusunda üç engel sayıyor. Biri Anayasa, ikincisi belirleyici olabilecek partilerin olaya yaklaşımı, üçüncü olarak da "halkın olaya bakışı". Bu üçüncüyü şöyle açıklıyor:

"Bu bakımdan 12 Mart sonrası ile 12 Eylül sonrası karşılaştırmak ilginç olabilir. 12 Mart rejiminin kendisi, bildiğimiz ve artık alıştığımız şekilde, 'memleketi parçalamak isteyenleri' yakalayıp içeri tıkmak üzere ortaya çıkmıştı. Demeçlerde, sıkıyönetim bildirilerinde vb, iki yıl bu tema işlendikten sonra seçim yapıldı ve birdenbire Türkiye'nin bir numaralı sorunu 'af' oldu... Bu dönemde af kavramının ardında böyle bir kitlesel talep görünmüyor. Bir bakıma 12 Eylül öncesi yaşanan dehşetin derinliğiyle açıklanabilir bir tutukluk. Ayrıca da dehşet altı yıldır gene hergün hatırlatıldı. Ama asıl önemlisi bütün o

dönemde olup bitenlerle ilgili büyük bilgi eksikliği." (*Yeni Gündem*, sayı 41, s.3)

Kimin bilgisi eksiktir acaba? Halkın

Umursanmayan bir yasa daha

Türkiye'de yasal yapı, uyulmayan, umursanmayan, birbiriyle ve yaşamla çelişki içine düşmüş yasalardan oluşuyor. Bu kördüğümde gazetelerde "hukuk bunalımı" diyorlar. Geçtiğimiz aylarda bu bunalıma bir yasa daha katıldı.

Birleşmiş Milletlerce hazırlanan "Kadınlara Karşı Her Tür Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi" 1985 yaz aylarında Türkiye tarafından da imzalandı ve 1985 sonunda *Resmî Gazete*'de yayınlanarak "yasa" niteliği kazandı. Ama "umursanmaz bir yasa" niteliği kazandı.

Bu yasaya göre kadın erkek eşitliğine aykırı bütün yasa, yönetmelik hükümlerinin ve uygulamaların gözden geçirilip değiştirilmesi gereklidir. Kadın erkek eşitliğine yönelik, kreş gibi altyapı eksiklerini gidermek, eğitimdeki ayrıma son vermek vb. de yasaların gerekleri arasındadır. Ancak uygulamaya baktığımızda ne görüyoruz?

Bu yasa, "yasa"(!) niteliği kazandıktan sonra basında yürüyen ve hâlâ da süren bir tartışma oldu: Kadınların kaymakamlığı. Tartışma hâlâ sürüyor ama uygulamayı asıl belirleyecek odakların görüşü kadınların kaymakam olmayacağından yanadır. Oysa bu odakların, bu görüşü savunmayı bırakıp, kadınların yalnızca kaymakamlığını değil, valiliğini vb. de engelleyen her türlü yönetmeliği çoktan değiştirmiş olmaları gerekirdi.

mi, yoksa hem 12 Eylül öncesine, hem bugüne ilişkin olarak, Murat Belge'nin mi?

Bir kez bugün af kavramının ardında

Yine bu yasa, "yasa"(!) niteliği kazandıktan sonra da yürümekte olan bir çalışma var: Medeni Kanun'da değişiklik çalışması. Bu çalışma taslak aşamasına ulaştı ve taslak Bakanlar Kurulu'na iletildi.

Adalet Bakanlığı, bir komisyonun hazırladığı bu taslağı bundan kısa bir süre önce Bakanlar Kurulu'na iletmeden, iki temel konuda yeniden eski maddeleri koydu. Biri, erkeğin evin reisi olması, ötekisi kadının erkeğin izni olmadan çalışmaması. İkiyüzlülüğe bakın ki, bir yandan kadın hakları için bir yasa kabul ediyorlar, öte yandan bu yasaya ters başka yasa maddeleri getirmeye çalışıyorlar.

Durum böyleyken sol harekette kimilerinin çok demokrat bulduğu DYP'nin İstanbul İl Başkanı Keçeli şu sözleri ederek ikiyüzlülüğe bir başka ikiyüzlülük daha ekleyip, burjuvazinin yüzlerini hepten çoğaltıyor:

"Birleşmiş Milletler'in bu sözleşmesi çok geç kalmış bir karardır. Bu karar bizden ziyade kadın haklarında hasis kalmış ülkeler içindir. Onları ilgilendirir." (*Yeni Gündem*, sayı 41, s.23)

En basit insan haklarında bile hasis olan bir ülkede kadın haklarının tamam olduğunu savunmak bilmiyoruz hangisidir: Kadını insan yerine koymamak mı yoksa insan haklarından bütünüyle habersiz olmak mı?

12 Mart sonrasıyla karşılaştırılmayacak kadar büyük bir kitlesel talep vardır. ANAP'ın bir yıl önce reddettiği tasarıyı bugün kendisinin getirmesi, bu tutarsızlığın nedeni sorulduğunda da "neden politiktir" yanıtını vermesi, kitlesel talebi gösteren çok güzel bir örnektir.

ANAP, "kitlesel talep o kadar büyük ki, geçen yıl reddettiğimizi bu yıl kendimiz getirmek zorunda kaldık" demek istiyor. Bu büyük kitlesel talebin büyük bölümü de emekçi kadınlardan kaynaklanmaktadır. "Belirleyici olabilecek partilerin" olaya yaklaşımını belirleyen onlardır. Murat Belge'nin bakışı başaşağıdır, terstir, emekçi kadınlara uzak, burjuva partilerine yakındır.

Peki bu denli büyük kitlesel talep var ve "af" konusunu gündeme getiren de bu ise, neden "af" hâlâ çıkmadı? Bu sorunun yanıtı, halkın değil, yine Murat Belge'nin, 12 Eylül öncesindeki "dehşet" ile 12 Eylül sonrasındaki dehşet arasındaki ilişki hakkında bilgi eksikliğiyle bağlıdır.

Türkiye şiddetli bir devrimci durum yaşadı. Devrimci güçler yenildiler. Ardından şiddetli bir karşı-devrim geldi. Şimdi yeniden devrimci dalga yaklaşıyor.

Bu dalganın, açık sınıf savaşımı biçiminde ortaya çıkabilmesi, çeşitli savaşım odaklarında somut sonuçlar elde edilebilmesi şimdi eskisinden de, 12 Eylül sonrası karşı-devrimden de daha büyük güç gerektiriyor. Olayların içinde yaşayan işçi sınıfımız, halkımız bunu çok iyi biliyor ve gücünü her geçen gün pekiştiriyor. Devrimci durumu "dehşet" diye adlandıran burjuva sosyalisti Murat Belge ise durumu pek anlayamıyor! Bu nedenle "af" konusundaki kitlesel desteği küçümsüyor, böylece genel olarak emekçilere, özel olarak da emekçi kadınlara hakaret etmiş oluyor!

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!

Karkerên hemû welatan yekbîn!

Tek silah parti!

Tek yol devrim!

Yıl:12, Sayı:301, 10 Mart 1986

Türkiye'de ortam hareketleniyor. Sınıf savaşımı kızışmaya başladı. Bugün örgüt konusu, Türkiye işçi sınıfının gündeminde çok önemli bir yer tutmaktadır. Yürükoğlu yoldaşımızın örgüt biçimi, çalışma stili ve insan ilişkileri konularına ışık tutan çalışmasını içeren ve büyük bir önem taşıyan *Örgüt ve Örgütçü* kitabından bazı bölümleri kısaltarak veriyoruz.

II

ÖRGÜT VE ÖRGÜTÇÜ

R. Yürükoğlu

III.

Parti çalışmasının biçimsel örgütlenmesi ve eşgüdüm sorunları

Örgüt çalışmasında sık rastlanan bazı sorunlar ve bunların çözümlerine yaklaşımlara ayırdığımız bu bölümde ideolojinin örgütle olan karşılıklı etkileşimi üzerinde durmadan, ele aldığımız sorulara yalnızca örgütsel çalışmanın mantığı içinde yanıt arayacağız. Değineceğimiz örgütsel sorunları seçerken de partimizin bugününü yakından ilgilendiren konuları ele alacağız. Yoksa genel olarak örgüt çalışmaları, örgütlenme gerçekten geniş bir konudur.

Her örgütsel biçim son çözümlenmede o örgütün önüne koyduğu amaçları gerçekleştirmede ne denli yararlı olduğu açısından değerlendirilir. Partimizin bir bütün olarak ya da tek tek parti örgütlerinin, hücrelerinin vb. önüne koyduğu amaçları burada tartışmaya-çağız. Yalnız şunu söyleyelim ki, bir örgütün ne denli verimli çalıştığını ölçebilmek için *en başta* örgütün yalnızca genel (devrim amacı gibi) değil, o günkü somut amaçlarının da açıkça tanımlanmış ve belirlenmiş olması gerekir. (Bu cümleleri okuyunca birçok yoldaşın telaşlanacağını görür gibi oluyorum!)

Örgütsel sorunlar için düşünülen ve uygulanan her çözüm çoğunlukla yeni düzeyde yeni sorunlara yol açar. Bunu baştan bilerek konuya yaklaşmalıyız. Ayrıca her çözüm, değişik seçeneklerin

olumlu ve olumsuz yanlarını tartma sorunu olarak ortaya çıkar. Çok az sorunda, herkesin görebileceği kesin yanıtlar vardır. Büyük çoğunluğunda ise çözümler bir çeşit uzlaşma, yararlar zarar arasında bir çeşit denge seçimidir. Bu nedenle örgüt teorisini öğrenme asıl olarak örgütte ortaya çıkabilecek sorunların çeşitlerini, nedenlerini ve göstergelerini anlamaya yardımcıdır. Yöneticiye karşılaştığı sorunları çözüme reçete vermez.

III.I. Partide görevler

Çeşitli düzeylerde yönetici yoldaşlarla yaptığımız görüşmelerde klasik bir hata çok sık ortaya çıkmaktadır. Herhangi bir yönetici yoldaş kendisine bağlı olarak yapılan çalışmaları anlatırken asıl olarak

bu görevleri yapan yoldaşları düşünmekte ve anlatmaktadır. ... Örgütü düşünürken insanı düşünmek iyidir ama çalışmaların biçimsel örgütlenişini düşünürken insanı dışarıda bırakıp, yalnızca görevleri ve görevlerin amaçlarla bağımlı düşünmek gerekir. Örgütün o günkü amaçlarına ulaşabilmesi için ne gibi çalışmalara, ne gibi görevlerin yapılmasına gereksinim vardır? Bu görevler insandan ne gibi özellikler ister?

Komünist partisi hem bir bütün olarak yöneticidir, hem de onun her bir üyesi tek tek yöneticidir. Her komünist, partisinde ya da işinde, okulunda, mahallesinde, derneğinde yöneticidir, liderdir. Biz burada yönetici-örgütçü-lider gibi kavramlarla asıl olarak hücre sekreterlerinden başlayarak parti hiyerarşisi içindeki yöneticileri düşünüyoruz fakat

söylediklerimiz her üye için geçerlidir. Partide gerekli görevler konusunda yönetici yoldaşlarımız her zaman mutlaka önce şu soruyla işe başlamalıdır: Bugünkü amaçlarımız karşısında (ki bunların daha önceden açıkça tanımlanmış ve belirlenmiş olması gerekir) ne çeşit

Partide her düzeyde görev dağıtan yoldaşların, verecekleri görevleri iyice belirlemeleri, ki buna örgüt teorisinde "görev tanımlama" deniliyor, en başta kendilerinin o görevleri daha derin düşünmelerini getirir. Böylece görev veren yoldaşlar görevi kendileri daha iyi tanımış, daha iyi anlamış ve insanda isteyecekleri nitelikleri ona göre daha iyi seçmiş olurlar.

görevler oluşturmalıyız? Bu sorunun yanıtları her somut durumda değişecektir.

Ne çeşit görevler oluşturmalıyız sorusunu sorup yanıtlarını saptamanın hemen ardından sorulması gereken iki soru daha vardır ki bizi burada asıl olarak bunlar ilgilendirmektedir:

1. Görevlerde uzmanlaşma ne düzeyde olmalıdır?

2. Görevler ne denli kesin tanımlanmalıdır?

Örgütte uzmanlaşma düzeyi: Bugün dünyada genel eğilim uzmanlaşmanın artması yönündedir. Fakat bu, bizim önümüzdeki görevleri ne denli uzmanlaştıracağımız sorusuna bir yanıt vermez. Partimizde uzmanlaşma 1979'dan bu yana özellikle bazı çalışma alanlarında hızla gelişmiştir. Örgütsel gelişme düzeyinin, düşmanımızın kullandığı ve bizim karşılık vermek zorunda olduğumuz teknolojik düzeyin yükselmesi sonucunda çeşitli alanlarda uzmanlık isteyen görevlerin artacağı kesindir. Fakat bu da, bugün, her çalışma, her görev için gerekli ya da zorunlu bir doğru olarak değerlendirilmemelidir.

Örgütte çeşitli görevleri gözden geçirirken, ya da yaratırken ne denli uzmanlaşma gerektiği konusuna her düzeydeki yönetici yoldaşların, özellikle bölge sekreterlerinin önemle eğilmeleri gerekir, çünkü bu oldukça hassas bir konudur. Bir ya da birkaç göreve yüksek bir uzmanlık ve teknolojik düzey getirmek hiçbir zaman çok zor değildir. Ne var ki, örgütün genel düzeyinin çok üzerinde bir teknolojiyi kullanmaya kalkışmak örgütü çökertebilir.

Uzmanlaşmanın genel olarak herkesin kabul ettiği bir zaafı vardır. Uzman, gitgide daha az şey hakkında daha fazla bilen insandır. Bunun örgüt çalışmasına getireceği iyi ya da kötü yanları vardır. Bunları dengelemek yöneticinin görevidir. Gitgide daha detay konular hakkında daha fazla şeyler bildiğimiz zaman,

örgütün geneli hakkında, genel siyasal savaşım hakkında yanlış yorumlarda bulunma olasılığı fazladır. Bu çeşit görevlerin dar yapısı kesimsel çıkarları öne koyma eğilimini artırır.

Uzmanlaşma düzeyi bir yana, örgüt-çü-yönetici yoldaşlarımız görevleri gözden geçirirken ya da örgütün o gün önüne koyduğu amaçları gerçekleştirmek üzere görevler yaratırken şu noktalara çok dikkat etmelidirler: Parti içinde yaratılan her görev, çalışma sürecinin belirli bir yönünü temsil etmeli ve o görevi alan yoldaş yaptığı işin sonucunu izleyebilmelidir. Her görev belirli bir iş başarıma zevk ve gururu taşımalıdır. Sonra her görev mutlaka belirli bir meydan okuma taşımalı, belirli bir hüner ve değerlendirme yetisi istemelidir. Her tekil görev bu özellikleri taşımayabilir. Hiç olmazsa birlikte çalışan bir gurup için bu istemler varolmalıdır.

Örgütte görev tanımlama: Bu konuda bir görüş, bir göreve birisi atandığı zaman, o görevden istenen kendisine iyice anlatılmalı, her yönüyle belirlenmelidir der. Bir başka görüş ise, her insan kendi görevini kendisi biçimlendirmelidir, görevi genel olarak vermek yeterlidir der. Genellikle hiç kimse verilen görev hiç belirlenmemelidir dememektedir. Tartışma, görevin taşıdığı sorumlulukların ne denli tanımlanacağı çerçevesinde geçmektedir.

Görevin geniş tanımlanması görüşünü savunanlar, bunun örgüt çalışmasında belirsizliklerin ortadan kalkması ve belki de daha önemlisi, yapılacak çalışmanın izlenip değerlendirilebilmesi için zorunlu olduğunu söylerler. Sınırları iyi tanımlanmamış görevler karşısında başarı ve başarısızlığı anlayabilmek olanağının olmadığını söylerler. Görevlerin geniş tanımlanmasına karşı çıkanlar ise, bunun görevleri ve insanları daraltacağını, dolayısıyla insanların yalnızca o görevleri yapıp, yanbaşılarında duran ve o an için gerekli olan göreve el sürmeyeceklerini söylerler.

Bir komünist partisi için bu konuda alınacak tutum, önce hiç ikircimsiz görevlerin geniş tanımlanmasından yana olmaktır. Belki başka çeşit örgütlerde dar tanımıyla görev dağıtımı uygun ve yararlı olabilir. Fakat kurulu düzeni devrim yoluyla yıkmayı amaçlayan, hele Türkiye gibi bir ülkede illegal koşullar altında kavgaya yürüten bir savaş aracı mutlaka görevlerin iyice tanımlanmış olmasını istemek zorundadır. Bunun tersi bir tutum en başta ciddi güvenlik riskleri taşır, örgütü sızmalara ve provokasyonlara karşı daha savunmasız bırakır. Genel olarak iki görüş arasında tarafımızı belirledikten sonra, parti içinde bazı görevlerin daha esnek ve daha dar tanımlanmak zorunda olduğunu da söylemeliyiz. Buna biraz sonra yine döneceğiz.

Partide her düzeyde görev dağıtan yoldaşların, verecekleri görevleri iyice belirlemeleri, ki buna örgüt teorisinde "görev tanımlama" deniliyor, en başta kendilerinin o görevleri daha derin düşünmelerini getirir. Böylece görev veren yoldaşlar görevi kendileri daha iyi tanımış, daha iyi anlamış ve insanda isteyecekleri nitelikleri ona göre daha iyi seçmiş olurlar.

Partide görev verilen yoldaşa mutlaka şu bilgiler de verilmelidir:

1. İçinde çalıştığı örgüt biriminin o günkü somut amaçları ve bu amaçlara ulaşmada kendisinden beklenen katkı.

2. Kendisinin üstte bağlı olduğu yoldaş kimdir? Nasıl görüşecektir? Altında çalışacak yoldaşlar kimlerdir?

"Görev tanımlama" örgütün kurumsallaşmasının bir yanısıdır, daha geniş bir sorunun da parçasıdır. O sorun şudur: Herhangi bir görev, o göreve gelmiş kişi tarafından ne denli biçimlendirilip geliştirilecektir?

Görevin yapısı ne denli girişime ve yaratıcılığa açıksa, görevi üstlenenin onu o denli yoğurup geliştirme olanağı vardır. Genel olarak örgüt hiyerarşisinde yükseldikçe görevleri kişiye göre değiştirme

ve yoğurma olanağı fazlalır.

Öte yanda kişiler tarafından bir görevin ne denli yoğrulup değiştirileceği örgütün bürokratiklik düzeyine de bağlıdır. Örgütün bürokratikliği ne denli yüksekse, görevlerin sınırları o denli keskinleşir, oynama olanağı o ölçüde azalır. Yine aynı şekilde, örgüt ne denli küçükse, kişilerin görevi yoğurma, değiştirme, geliştirme ve hatta yaratma olanakları o denli artar. Örgüt büyüdükçe, bu olanak giderek en tepe görevlere doğru sınırlanır.

Göreve göre insan

Yönetici, o günün hedeflerine uygun görevleri saptayıp içeriğini belirledikten sonra bu görevleri birlikte çalıştığı yoldaşlar arasında dağıtacaktır. Bunu yaparken, belirli bir süre yöneticilik yapmış her yoldaşın refleksif biçimde yaptığı bir işi biraz daha dikkat vererek, üzerinde durarak yapmakta yarar vardır: Göreve göre insan seçme.

Her görevin insandan isteyeceği özellikler değişiktir. Örneğin yığın çalışması alanına giren görevler genel olarak yüksek ajitasyon yeteneği, ikna gücü, kendine inandırma ve güvendirme özellikleri ister. Bunlar da genel olarak sıcak kanlı, heyecanlı, dışa dönük coşkulu insanlarda olur. Propaganda görevleri teorik bilgi, soğukkanlı düşünme, sağlam mantık gibi özellikler ister. Teknik, gizli basım gibi görevler, geride durmayı bilen, sakin ve sabırlı insan ister. Kurul, komite çalışmaları genel olarak farklı yapılarıdaki insanların uyumlu işbirliğiyle daha iyi yürür.

Göreve uygun insan saptayabilmenin ilk adımı görevlerin düzgün biçimde tanımlanmasıdır. Görevin istediği özellikler ne denli açık ortaya çıkarsa, o görevi üstlenecek yoldaş seçmek de o denli kolaylaşır.

Göreve göre insan seçme, yöneticilik sanatının ince yönlerinden biridir ve yöneticinin başarısı büyük ölçüde bununla belirlenecektir.

III.II. Görev guruplama

Her örgütte olduğu gibi, komünist partisinde de çeşitli görevler birlikte ele alınarak bölümler, birimler, ya da görev gurupları yaratılır. Parti çalışmasının bazı alanlarında böyle birimler, bölümler yaratmak oldukça kolaydır. Örneğin çeşitli toplumsal katmanlar arasında çalışanlar, illegal yayın dağıtımı görevini götürenler, yayın, basım, teknik çalışma-

lar vb., kendi içlerinde birleştirilerek kolaylıkla ayrı bölümler durumuna getirilir. Bazı görevleri ise guruplama içine sokmak gerçekten zor olur. Bu çeşit görevler daha çok partinin henüz açılmadığı ya da yeni açıldığı alanlar, az sayıda yoldaşın çalıştığı alanlar ya da görevin yapısını gereği birden fazla bölüm içine girebilecek olan çalışmalardır.

Partide görevler işlevlerine göre (uzmanlığa göre) guruplaştırılırsa, bunun önemli bir sonucu, partide uzmanlaşma düzeyini yükseltmesidir. Bu çeşit guruplaşmalar özel bilgi sahibi yoldaşların biraraya getirilmesi, çalışma alanlarındaki özel birikimi zaman içinde artırır, uzmanlaşmayı geliştirir. (Bak: Şekil I)

Öte yanda, uzmanlaşmanın o alanda çalışan yoldaşların kafasını daraltma ve yalnızca kendi yaptıkları işle ilgilenmelerini getirme gibi bir tehlikesi vardır. Bu çeşit işlevsel guruplaşmalarda gurubun özel görevlerini ve işlevlerini örgütün bir bütün olarak işlevinin önüne çıkartma eğilimine sık rastlanır. Örgüt büyüdükçe bu çeşit işlevsel parti guruplarının kendi çıkarları doğrultusunda miyoplaşmaları ve birimler arasında eşgüdümün giderek zorlaşması tehlikesi de artar. Bunun önlemlerini düşünmek gerekir.

Parti görevlerini guruplaşmada dikkat edilecek ölçütler

1. **İyi Eşgüdüm:** Görevleri, eşgüdüm sorununu en az düzeye indirecek biçimde guruplama tüm örgütler için önemli bir konudur. İnsana ve örgüte yönelmiş güvenlik riskleri altında çalışan komünist partisi için bu daha da çok böyledir.

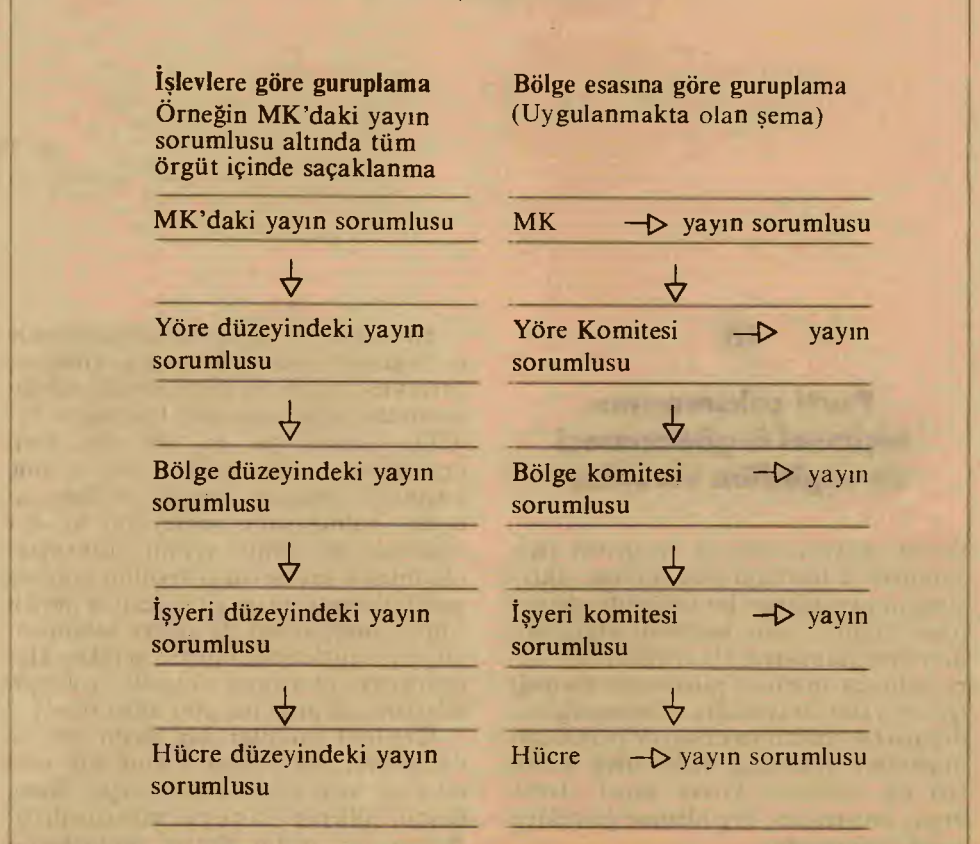
Örgüt büyüdükçe eşgüdüm sorunu ağırlaşır. Bu nedenle, işlevlere göre guruplama, parti hiyerarşisini bu guruplama çevresinde oluşturma, örgüt büyüdükçe bir yana bırakılması gereken bir yöntemdir. Yoksa, eşgüdüm sorunlarının içinden çıkılmaz olur. (Bak: Şekil I)

2. **Yerel koşulları dikkate almak:** Parti örgütlenme şemasında partinin bölge örgütleri biçiminde örgütlenmesi, bu ilkenin yaşama geçmesidir. (Şekil I)

3. **İşbölümünün berraklığı:** Kollektifin yapacağı görevde en ufak bir belirsiz yön olmamalıdır. Özellikle, hangi görevden hangi kollektifin sorumlu olduğu kesin olarak belli olmalıdır. Belirsizlik, eşgüdüm sorunlarını iyice ağırlaştırır.

Çalışma birimlerinin yetki ve sorumluluk alanları açıkça belirlenmeli, fakat

ŞEKİL I:

Bu kez fırsatı kaçırmayalım

HUZURSUZLUK HAD SAFHADA

Yoldaşlar, İşçiler arasında huzursuzluk, öfke artık had safhaya ulaştı. Çalıştığım fabrikanın genel müdürü bir yıl içinde tam 12 kez yurt dışına çıkmış. Sözleşme görüşmelerinin sürdüğü bugünlerde, işçiler genel müdüre küfredip duruyorlar.

Geçen gün fabrikadaki asansörde tanıdık bir işçiyle karşılaştım. Ücretler, fiyatlar, sözleşme derken söz uzadı. Odama çağırdım, orada konuşmayı sürdürdüm. Çok ilginç sözler söyledi. "İşyerine faşistleri yerleştiriyorlar, bu bilinçli bir çabadır, bizi yıldırma, pasifize etmek istiyorlar" dedi.

Bu arkadaşla sık sık görüşüyoruz. İlişkimiz her gün daha da gelişiyor. Yukarıda dediğim gibi işçiler arasında derin bir huzursuzluk var. Ve bu durum bize çok elverişli çalışma koşulları sağlıyor.

Son zamanlarda sosyal de-

mokrat kesimde "hoş" gelişmeler oluyor. "Çiçeği burnunda DSP'nin" DYP'yle uzlaşma görüşmeleri yapması, bu partinin demokrasi kavgasındaki nefessizliğini gösteren yeni bir örnektir. Sosyal demokrasi Türkiye'nin yaralarına merhem olmaz.

Kenan Evren'in son gezisi halk arasında kahkaha ile karşılanıyor. Atatürk özentisi, halk tarafından eleştiriliyor. Evren kendinden korkuyor ve bu korkunun nedenini halka maletmeye çalışıyor ama bunda bir türlü başarılı da olamıyor.

Partimiz 5(1). Kongre'nin ışığında çalışmalarını sürdürüyor. Dikkatli, özverili, onurlu bir çalışmayla, Marksist-Leninist ilkeler doğrultusunda, oportünizmle savaşı bir an boşlamadan demokrasi için devrim belgisiyle yürüyoruz. Bu kez fırsatı kaçırmamalıyız.

Y. Emre, Ankara

Stockholm Demokratik İşçi Birliği (SDİB) kuruldu ve kuruluşunu aşağıda biraz kısaltarak verdiğimiz güzel bir bildiriyle duyurdu.

SDİB KURULDU

Bugün, burada bir başka ülkede, bir başka kültür ve değişik koşullarda yaşıyoruz. Yaşam koşullarımız giderek kötüleşiyor. Uluslararası tekellerin kârları her geçen gün daha da artarken, biz işçilerin, çalışanların gerçek gelirleri giderek düşüyor. İşçi olarak daha çok sömürülürken, göçmen işçiler olarak da en ağır, en uygunsuz işlerde çalışmak zorunda kalıyoruz. Şöven ve ırkçı baskılarla karşı karşıyayız. ...

Bu neden böyledir? Dün kendi ülkemizde yaşadıklarımızı, bugün daha başka bir düzeyde de olsa burada yaşıyorsak sorunların ortak paydası nedir? ... Yönetenlerin burjuvalar, kapitalistler oluşudur. Düzen onların düzenidir. Ekonomi onların elindedir. Tek sözcükle hegemonya burjuvazininindir.

Dün daha geri bir sosyo-ekonomik düzende açlığa, işsizliğe mahkum edildik. Kimimiz iş

ve ekmek için ülke dışına göç etti. Kimimiz direndi, halkımız ve geleceği için kavga verdi, göçe zorlandı. Kimimiz sadece Kürt emekçisi olduğu için sürüldü.

Yıllarca kavga verdik, uğraş verdik, belli haklar elde ettik. Ama 12 Eylül faşist darbesiyle hepsini bir çırpıda yok ettiler. ...

Bugün faşist yönetim çözülmüş bulunuyor. Halkımızın, işçi sınıfı ve emekçilerin başkaldırısı yükseliyor. Halkımız demokrasiye sahip çıkıyor. Çünkü biliyor ki demokrasi onun kendi iktidarındır. Ve bu nedenledir ki ancak ve ancak kendi gücü ve elleriyle kurulabilir. Ve yine biliyor ki burjuvazi gerçek demokrasiden ölümden korkar gibi korkmaktadır. Çünkü bu onların iktidarının, düzeninin sonu demektir.

Bu nedenle burjuvazi bugün halkın gelişen öfkesi ve bilinen kavga bilinci karşısında demokrasi savaşımını engellemek, saptırmak, başka bir kanala, burjuva kanala akıtmak için var gücüyle çalışmaktadır. Eski sahte umutlara yeni ve daha da sahte umutlar eklenip piyasaya sürülüyor. Dün zindanların, işkencelerin, işsizliğin, yoksulluğun, sömürü ve baskının sorumluları bugün demokrasi havarisi kesildiler. Burjuva demokrasisi allanıp pullanarak sözüm ona kurtuluşmuş gibi halkımıza sunulmak isteniyor. Ama halkımızın istediği onların bu yaldızlı ama içi boş sahte demokrasisi değildir. Biliyoruz ki burjuvazi en demokrat olduğu anda bile sadece

kendisi için demokratır. İşçi sınıfı ve emekçiler için her zaman ve her yerde anti-demokratır, diktatördür. Bu nedenledir ki demokrasi burjuvaziye rağmen ve onunla savaşarak kurulacaktır.

Bizler burjuvazinin, dün olduğu gibi yarın da bizleri yine sömürülmeye, sürgünlere, işkencelere mahkum edecek sahte demokrasisini değil, daha mutlu, daha özgür bir yaşam için kendi gerçek demokrasimizi istiyoruz. Demokrasi savaşımımızı bu nedenle devrimci bir içerikle donatmalıyız. Bu uğurda örgütlü ve kararlı bir savaşımı her yönüyle yükseltmeliyiz. Sahte demokrasi şampiyonlarına değil kendi sınıf gücümüze güvenmeliyiz. Aksi halde elde ettiğimiz ve edeceğimiz tüm kazanımlar geçici olacaktır. Nice acılar, çileler, işkenceler ve ölümler pahasına elde ettiklerimiz bir gecede yok edilebilir. ... Gün burjuvaziden medet umma günü değildir. Gün kendi geleceğimize, kendi gücümüze ve kendi ellerimizle sahip çıkma günüdür.

İşçiler, emekçiler!

Gelecek işçi sınıfımızın ve halkımızın kendi ellerinde, yüreğinde ve bilincindedir. Kararlı ve örgütlü kavgasındadır. Gelecek, icazet dilenenlerin değil, onun için savaşanlarındır. Burjuvaziye ve bizlere onun, sınıf düşmanımızın peşine takmak isteyen sözüm ona "solculara" aldanmayalım. Haydi hep birlikte demokrasi ve özgürlük kavgasına!

LİB 7. Kongresi yapıldı

LİB 7. Kongresi başarılı ve yığınsal bir kongre oldu.

Londra İşçi Birliği (LİB) 7. Kongresi, Türkiyeli ve Kıbrıslıların yoğun olarak yaşadığı Newington Green bölgesindeki Mayville Community Centre'da yapıldı. Yığınsal bir delege ve ziyaretçi katılımıyla gerçekleşen kongreyi Harringey Belediyesi Başkan Yardımcısı Mikalidis, yaptığı bir konuşma ile açtı. Mikalidis, LİB'in Harringey bölgesinde yürüttüğü çalışmalarını da desteklediklerini, ayrıca LİB'in çeşitli konularda yükselttiği demokratik haklar savaşımını takdirle izlediklerini belirtti.

Daha sonra kürsüye Güney Galler bölgesi Madencilik Sendikası'ndan bir temsilci geldi. Tüm kongreyi etkileyen güzel bir konuşma yaptı. LİB'in madencilik grevi sırasında kendilerine gösterdiği aktif dayanışmayı asla unutmayacaklarını belirtti. İngiltere'de izlenen ekonomik siyaset sonucu çalıştığı vadideki 11 ocağın kapandığını ve 7 bin işçinin işsiz kaldığını belirten

maden işçisi, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Ben buraya yakınmak için gelmedim. Türkiye işçi sınıfının sorunları, savaşımı bizimkinden çok daha önemlidir. LİB'in bu savaşıma verdiği önemi takdir ediyorum. Buraya, Türkiye'deki kardeşlerimize LİB aracılığıyla her türlü katkıyı vermeye hazır olduğumuzu bir kez daha belirtmeye geldim."

Madencilik Sendikası temsilcisinin konuşması uzun alkışlarla sona erdi. Daha sonra İran Halkın Fedaileri Londra Sempatizanları adına bir mesaj okundu. LİB Kongresi'ne gelen mesaj ve kutlamalar o kadar çoktu ki birçoğunun yalnızca isimleri belirtildi.

LİB başkanının okuduğu ve "başarılar işçi kardeşlerimizin, hatalar Yönetim Kurulu'nun" sözleriyle sona eren çalışma raporundan sonra yıllık gelir-gider hesapları sayman tarafın-

dan kongreye sunuldu. Çalışma ve saymanlık raporları kongre tarafından oybirliğiyle onaylandı.

Kongreye çok sayıda karar tasarısı sunuldu ve tüm kararlar oybirliğiyle alındı. Yeni yönetim kuruluna yol gösterici Barış Yılı, Türkiye ve İngiltere'deki demokratik savaşım, LİB gazetesi, radyo kurma çalışmaları, gençlik ve daha birçok önemli konuyla ilgili karar tasarıları canlı tartışmalardan sonra kabul edildi.

Daha sonra seçimlere geçildi. Eski yönetim kurulunun önerdiği 9 kişilik liste oybirliğiyle onaylandı. Dilekler ve öneriler maddesinde yapılan güzel konuşmalardan sonra kongre "İşçiler haklarını savasarak alırlar" belgileriyle sona erdi. Kongre sonrasında Türkiye'den gelen bir tersane işçisinin tedavisi için LİB tarafından toplanan para yakınlıklarına teslim edildi.

N.S., Londra

Hedefimiz İşçinin Sesi'ni daha da yükseltmek olacaktır

Değerli yoldaşlar, İşçinin Sesi'nin 296. sayısındaki MK kararlarıyla başlatılan merkez organ çevresinde siyasal çalışmayı yükseltme kampanyasıyla birlikte bölgemizde dağıtılan merkez organ İşçinin Sesi ile ilgili çalışmalarımızı yoldaşlara aktarmak istiyorum.

Kampanyayla birlikte, dağıtım yapan yoldaşlar ilk başta sunuları hedeflediler: Gazetenin en hızlı bir şekilde dağıtımını, dağıtımın tutanaklarının tutulması, nerelere ne kadar gazete dağıtıldığı, yeni yeni bölgelere ulaşılması ve buralarda İşçinin Sesi'nin propagandasının yaygın bir şekilde yapılması. Bu çalışmaların sonucunda görüldü ki, gazete dağıtımını düzenli yapıldıkça, yeni bölgelere gidildikçe, bu alanda daha yapılacak dünya kadar iş vardı.

Bu çalışmalarla ilgili şimdi kısacık dökümler vermek istiyorum. Gazetenin elimize ulaşan sayısının dörtte birlik bölümü yeni bölgelere ulaşıyor. Eskiden gazete satışlarından sonra yalnızca o satışların toplu sonuçları tutulurdu. Bugün, satışların istatistikî sonuçlarıyla birlikte tutulmakta.

Örneğin bir caddeyi ele alalım. Bu cadde üzerinde beş yerde gazete satıyoruz. Birinci satışta X yoldaşlar üç adet satmışlar. Daha sonraki satışta X yoldaşlar yedi adet satmışlar. Böylece dağıtıcı yoldaşlar satışların genel sonuçlarını da izleyebiliyor ve gazete dağıtımını ona göre planlayabiliyorlar. Bununla birlikte, gazete dağıtan yoldaşlar eskiden zaman darlığından şikayetçi iken, aynı yoldaşlar bugün hem dağıtım, hem afişleme, hem de diğer çalışmalarına zaman ayırabiliyorlar.

Bu çalışmaların sonucunda merkezden gelen gazete sayısı 300. sayıdan itibaren yüzde yirmi beş arttırıldı. Yani bu demektir ki yeni yeni bölgelere gidildikçe bu sayı daha da arttırılacaktır.

Bu arada abone etme kampanyasıyla ilgili çalışmalar da sürüyor ve önümüze koyduğu hedefin yarısına ulaştık. Şimdi sıra hedefimizi tamamlamak, tempomuzu daha da yükseltmek olacaktır. Şimdi hedefimiz İşçinin Sesi'ni daha da yükseltmek olacaktır.

Yoldaşça selamlarımla,
Z. Çakır, Paris

SBKP kongreleri her zaman önemli ama bu daha da önemli.

SBKP'nin 27. Kongresi

Ayla Antepli

Bu yazı hazırlanırken Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 27. Kongresi de sonuna gelmiş bulunmaktadır. SBKP'nin her kongresi, yalnızca Sovyetler Birliği için değil, bir bütün olarak tüm dünya ve özellikle de dünya işçi sınıfı ve komünist hareketi için büyük önem taşımaktadır.

Ancak birçok nedenden dolayı, 27. Kongre belki de SBKP'nin uzun süreden beri yapılan en önemli kongresidir.

27. Kongre, Gorbaçov yoldaşa "belki de bu, tarihte en korkutucu dönem" dedirten bir dönemde yapıldı. Mart 1985'te liderliğe geldiğinden bu yana geçen kısa süre içinde, Gorbaçov yoldaş, yeni tip bir liderlik uyguladı ve Sovyet ekonomik ve siyasal yaşamında özellikle 1970'ler döneminde gelişmiş olan "olumsuz eğilimler"den sıyrılmaya çalıştı. Dahası, 27. Kongre, hem 1961'de kabul edilmiş olan program yerine yeni bir programı, hem de yeni bir parti tüzüğünü kabul etti. Yalnızca böyle önemli konularda kararlar alınması, 27. Kongre'nin gerçekten tarihsel önemini göstermektedir. Bu gözlem, kararların içeriğine bakmadan doğrudur.

Gazeteyi yayına hazırladığımız şu sırada kongre dokümanlarını henüz tümüyle toparlayıp inceleme olanağı bulamadığımızdan kongreye ilgili olarak detaylı yazamıyoruz. Ancak basındaki haberlere bakıldığında, kongrenin bazı değerlendirmeleri özellikle çok önemlidir ve bizce diğer ülkelerin komünistlerinin de özenle üstünde durmaları gerekir.

Birincisi, görülmemiş bir eleştiri ve özleştirme kongredeki havaya hakimdi. Kongrede yapılan hemen hemen tüm konuşmalar ve Gorbaçov yoldaşın okuduğu rapor, hem eleştiri-özleştiriyeye ağırlık veriyordu, hem de şimdiye kadar yapılmış olan çarpıtmaların ve suistimallerin düzeltilmesi yolunda keskin bir isteği dile getiriyordu.

SBKP MK Raporu'nda Gorbaçov yoldaş, "yönetimin biçim ve metotlarının ataleti, katılaşmışlığı, çalışmadaki dinamizmin düşmesi ve bürokrasinin tırmanışı'nın yarattığı zararlardan söz etti. "Toplumun yaşamında durgunluk işaretleri hakim olmaya başlamıştı" dedi. 1970'lerde ekonomiyi saran zorlukların ekonominin büyümesinde gözle görülür bir gerileme getirdiğini söyledi. Parti, "değişen ekonomik durumun sürekli bir siyasal değerlendirmesini yapmada geri kalırken", aynı zamanda da ciddi "bürokratik çarpıtmalarla" da biçimsizleştirildi, dedi.

Gorbaçov yoldaş, kişisel çıkarları nedeniyle, durumlarını suistimal eden insanlara karşı hem kanunun güçlendirilmesi, hem de kamuoyunun bunları kınaması gereğini belirtti. Çeşitli yolsuzluklar yaptıkları için partiden atılan, görevlerinden alınan ve mahkemeye çıkartılan kişilerden söz etti. Raporun okunmasıyla ve birçok dele-

gelerin konuşmasıyla, kongre üst düzeyde görevlilerin kamuoyunca kınanmasının bir platformu haline geldi. Örneğin Moskova, Kazakistan, Özbekistan ve Kırgızistan parti örgütlerine özellikle keskin eleştiriler yöneltildi.

1982'den bu yana yerel komünist parti sekreterlerinin üçte ikisi, MK'nın da 158 üyesi değiştirilmiştir.

Kongrede yapılan eleştirilerin bir başka yönü de suistimallerin acımasızca kınanmasına herkesin katılmasıydı. Yeni parti programı taslağı geçen ekim ayında yayınlandığından bu yana merkez yayınlara, özellikle de *Pravda* ve *Sovyet Rusya*'ya partinin ve ülkenin atalet, yolsuzluk ve suistimallerden "arındırılması" için çağrı yapan 3 milyondan fazla mektup gönderildi. Bunlar ve başka gazeteler de kongre öncesi yazdıkları başhaberlerde, hem böyle bir "temizlik" için çağrıda bulundular, hem de Sovyet halkını "özveriye, kararlılığa, kafa ataletini, gevşekliği ve zamanını doldurmuş herşeyi korkusuzca reddetmeye" çağırıldılar.

Tüm bunlar şunu göstermektedir ki 27. Kongre'de yapılan her eleştiri, hem yapıcıdır, hem de çoğunluğun desteğini almıştır. Bu eleştiriler Gorbaçov yoldaşın okuduğu Rapor'da belirttiği önemli sorunları çözmeye gerekli ilk adımlardır.

İşçinin Sesi Sovyetler Birliği'ni dünya devrimci merkezi ve yaşayan sosyalizmin öncüsü olduğu için her zaman destekledi. Buna rağmen tam da bu görüşü nedeniyle, *İşçinin Sesi*, aynı zamanda, Sovyetler Birliği'ni eleştirmeyi komünist görevi ve sorumluluğu olarak gördü ve görmektedir. Bu nedenle de *İşçinin Sesi* "resmi" parti tarafından anti-Sovyetizm(!) suçlandı.

Şu sözleri tekrarlamak belki gereksizdir ama gene de söyleyelim: Eğer bizim yaptığımız eleştiriler anti-Sovyetizm idiyse, o zaman 27. Kongre anti-Sovyet bir kongreydi ve SBKP'nin yeni liderliği de anti-Sovyet bir liderliktir!

27. Kongre'ye dönersek, bizce çok önemli bir başka yanı da biriken sorunların ancak ülkenin sosyo-ekonomik gelişmesinin hızlandırılmasıyla, çözümlenebileceği yolundaki inançtı. (Sosyal, ekonomik ve siyasal gelişmenin hızlandırılması politikası ilk olarak Nisan 1985'te yapılan SBKP MK Plenumu'nda geliştirilmiştir.)

Rapor'da Gorbaçov yoldaş şunları söyledi:

"Tüm sorunlarımızın anahtarı, ülkenin sosyo-ekonomik gelişmesinin hızlandırılmasıdır. Acil ve uzun dönemli, ekonomik ve sosyal, siyasal ve ideolojik, iç ve dış ... Ancak bu yolla Sovyet toplumu yeni bir niteliksel düzeye ulaşabilir ve ulaşmalıdır."

Bu hızlandırma kompüterlerin büyük ölçekli yapımı ve üretimin bir uçtan diğer uca otomasyonunu kapsayan ulusal ekonominin mükemmel bir modernizasyonu temelinde yapılacak.

Ulusal gelir, üretim potansiyeli ve emek verimliliğinin bu yüzyılın sonunda iki katına çıkarılması hedefleniyor.

Üretici güçlerin modernizasyonunun yanı sıra, üretim ilişkilerinin birçok yönünün yeniden örgütlenmesiyle de bunun üst-

sinden gelmek amaçlanıyor.

Tarımda, gelecek beş yılda üretimin iki katına çıkarılması planlanıyor.

Bizim görebildiğimiz kadarıyla, bu öneriler SBKP 26. Kongresi'nde alınmış olan ve Yürükoğlu yoldaşın *Yaşayan Sosyalizm* ki-

tabında derinliğine değindiği kararların bir uzantısıdır. Değişik olan ise bunların uygulanışındaki mükemmellik ve hızlandırmadır.

27. Kongre'nin bir üçüncü önemli görüşü ise, bugünkü dünya olaylarında derinden gelişmekte olan değişmelerden gerekliliği duyulmuş olan "yeniden değerlendirme ve geniş bir analiz" yapmaya çağrısıdır.

Gorbaçov yoldaş "nükleer tehdide karşı, silahlanma yarışına karşı, dünya barışının güçlendirilmesinin ve korunmasının, partinin uluslararası arena- da eylemlerinin temel hedefi olarak kalacağı"ni vurguladı.

Nükleer testlerin kaldırılması ve Avrupa'daki nükleer füzelere yok edilmesi konusunda pratik sonuçlara varabilmek için Reagan'la bir ikinci zirve toplantısı yapacağını da açıkladı.

Gorbaçov yoldaş, SBKP'nin uluslararası komünist hareketin vazgeçilmez bir parçası olduğunu vurguladı ve Sovyetler Birliği'nin savaşa karşı çarpışan dini örgütler de dahil olmak üzere, komünist olmayan hareket ve örgütlerle de ilişkileri geliştirmeye hazır olduğunu açıkladı.

Bu açıdan, Gorbaçov yoldaş, komünistlerle sosyal demokratlar arasındaki derin ideolojik ayrımlara rağmen, "birbirinin nerede durduğuna ve görüşlerine tarafsız bir bakış komünistler ve sosyal demokratlar için, en başta barış ve uluslararası güvenlik için savaşımı ilerletmede şüphesiz yararlı olacaktır" dedi. Nitekim ilk kez, SBKP'nin 27. Kongresi'nde Batı sosyal demokrat ve sosyalist partilerinden gelen davetliler, komünist parti lerinden gelen davetlilerle aynı statüde ayrılanmıştır.

Kongrede ülkedeki sorunlar ve uluslararası durumla ilgili olarak anahtar kelime "hızlandırma"ydı. Yalnız ülkedeki sorunların tartışılmasında takınılan keskin eleştirilerle yanışım, uluslararası sorunlara yaklaşımın tartışılmasında görülmemiştir. Bu belki de uluslararası durumun daha "hassas" ve daha "diplomatik" olarak ele alınması gerektiğinden böyle olmuştur. Zaman gösterecek.

Şurası açıktır ki, 1970'lerden bu yana, bir bütün olarak dünya şiddetli bir gelişme ve değişim dönemine girmiştir ve Gorbaçov yoldaşın da açıkyüreklilikle söylediği gibi, bunda Sovyetler Birliği geride kalmıştır. Sovyetler Birliği'nde sorunlar "çözüleceğine, daha hızla arttı" ve parti "değişen ekonomik duruma uygun, zamanında siyasal bir öngörüyü uygulayamadı".

Kongrede karar altına alınan, sosyo-ekonomik gelişmenin hızlandırılması ve yerden yere çalınan bazı eksikler, yanışlar şüphesiz Sovyet halkının yararlanacağı büyük düzeltilmeler ve gelişmeler getirecektir. Komünistler olarak, biz de SBKP'yi, sosyalizmin düzelmesi için yanışları acımasızca sergileyip eleştirdiği için ve böyle çetin fakat gerekli bir görevi yerine getirdiği için kutlarız. SBKP'ye ve Sovyet halkına 27. Kongre'de kararlaştırılmış olan çabalarında sonsuz başarılar dileriz.

Yanışların ve suistimallerin eleştirisi

Uzun bir süredir, partinin ve hükümet yetkililerinin yaptıkları ve eylemleri, zaman ve yaşamın ihtiyaçlarının gerisinde kaldı... Ülkenin gelişmesinin önündeki sorunlar, çözümünden daha hızla arttı. Yönetim biçim ve metotlarının ataleti ve katılığı, çalışmamızdaki dinamizm yoksunluğu ve bürokrasinin yükselişi, bunların tümü küçük zararlar vermiyorlardı. Durgunluk işaretleri toplum yaşamını kapsamaya başladı.

Durum bir değişiklik gerektiriyordu, fakat merkezi organlarda ve yerel düzeyde hiçbir şeyi değiştirmeden işleri düzeltme yolları arayan belli bir psikoloji egemen olmuştu. Ekonomide zorluklar, 1970'lerle birlikte ekonomik gelişme yüzdesinin gözle görülür bir biçimde düşmesiyle üstüste bindi... Ana şey şuydu ki, değişen ekonomik durumun zamanında siyasal değerlendirmesini yapmakta geri kalmıştık.

Haklı olarak, her çeşit yanışlara ve onun sorumlusu olanlara öfkeliyiz...

Çok fazla zarar verdik çünkü bazı komünistler uygunsuz davranıyorlar, yakışmayan davranışlarda bulunuyorlar. Son dönemde belli bir sayıda üst düzeyde görevli, suistimalleri nedeniyle görevlerinden alındılar ve partiden atıldılar. Bazılarına ceza verildi. Parti, komünist adını itibardan düşürenlerin hepsinden ... kararlı bir biçimde arınacak.

Söylenenle yapılan arasında herhangi bir fark, ana şeyi, parti politikasının prestijini zedelerse buna hiçbir biçimde hoşgörü gösterilemez. Örgütlenme çalışması, sayısız toplantı ve konferanslarda gösterişli ama boş konuşmalara dayandırılmaz. Bugün bürokrasi ciddi bir engeldir. Bürokratik deformasyonlar, insanların yaptıklarının hesabını daha az vermek zorunda oldukları durumlarda ... kendilerini daha güçlü gösterirler.

Ekonomik ve sosyal gelişmenin hızlandırılması

Çıkış yolu, gördüğümüz kadarıyla ulusal ekonominin mükemmel modernizasyonunda yatar. ... Gelecek beş yıllık plan döneminde bu yönde büyük bir adım atılacaktır. Üretimin teknik olarak donatılması ve modernizasyonu için 200 milyar rublenin üstünde sermaye yatırımı — geçen 10 yıldakinden daha fazla — ayrılması tasarlanmıştır. Kompüterlerin büyük ölçekli yapılması ve üretimin toplu otomasyonu teknik modernizasyonun yüzdesini büyük ölçüde etkileyecektir.

(Ekonomik yönetimi yeniden düzenlemede) başarı büyük ölçüde, en önde Sovyetler Birliği Devlet Planlama Komitesi olmak üzere tüm merkezi ekonomik organların işinin yeniden örgütlenmesine bağlı olacaktır. Onun, bugünkü ekonomik sorunlardan bağımsız olarak, ülkemizin gerçek bilimsel ve ekonomik karargahı haline gelmesi gerekmektedir...

Uluslararası durum

Durum yalnızca iç değil dış olaylarda da bir dönüm noktasına gelmiştir. Bugünkü dünya olaylarındaki değişiklikler öyle derinden gidiyor ve önemli ki, bütün faktörlerin geniş bir analizinin ve yeniden yönlendirilmesinin yapılması gerekmektedir.

(SBKP 27. Kongresi'nde Gorbaçov yoldaşın okuduğu MK Raporu'ndan)

Aquino hükümeti halkın istemlerini karşılayamaz

Halk kendi gücünü tanıdı

ABD 25 Şubat gecesi, 20 yıllık dostu Marcos'u, 89 kişilik yakını ve taşıyabileceği servetiyle, önce ABD Clark havaüsüne, oradan Guam adasına ve bugünkü ikametgahı Hawaii'ye kaçırdı. ABD'nin Filipinler üzerine yaptığı "pürüzsüz" iktidar değiştirme planı böylece noktalanmış oldu.

Marcos nasıl gitti?

Seçim sonuçlarının açıklanmasının arifesinde Corazon Aquino, Katolik kilisesinin de desteğiyle pasif protesto kampanyasını başlattı. Manila'da yapılan mitinge yüz binlerce Filipinli katıldı. Hileli seçimle başa gelen Marcos'un istifası istendi. Aynı gün, Reagan seçimlere hile karıştırılmış olabileceğini ve geçersiz sayılabileceğini söyledi. Ordunun halkın gösteri ve protestolarına karşı toleranslı olmasını istedi.

19 Şubat'ta, ABD Senatosu seçimlerin yapılması biçimini kınadı ve Marcos düşürülene kadar askeri yardımı durdurma kararı aldı. Reagan'ın elçisi Philip Habib general Fidel Ramos'la görüştü. Ordunun reformcu subaylar ve Marcos taraftarları diye bölünmesinin kaçınılmaz olduğunu öğrendi. CIA ve Amerikan elçisi Bosworth da aynı görüşteydi. Durum Reagan'a rapor edildi. (*Sunday Times*, 2 Mart 1986)

Sol, devrimci örgütler güçleniyorlardı, kendi bağımsız eylemlerini yapıyorlardı. Aquino'yu sıkıştırıyorlardı. Aquino halkın öfkesini kontrol edebilmek için 25 Şubat'ta bir günlük genel grev çağrısı yapmak zorunda kaldı. Cebu şehrinde mitinge katılmak üzere Manila'dan ayrıldı. Ayrılmadan önce, hiçbir koşulda Marcos'la uzlaşmayacağını, seçilmiş tek devlet başkanının kendisi olduğunu savundu. Marcos'a halkın tepkisi yükseliyordu.

Marcos'un, 21 yıl birlikte çalıştığı, Savunma Bakanı Juan Ponce Enrile ve Polis Şefi general Ramos istifa ettiler. General Ramos polis merkezindeki Crame Kampı'na sığındı. Enrile ise Savunma Bakanlığı'nın bulunduğu Aquinaldo Kampı'na sığınmadan önce Philip Habib, ABD elçisi Bosworth, Japon elçisi Kiyashi Sumiya ve Kardinal Sin ile görüşüp, onların onay ve desteklerini aldı. Philip Habib görüşmenin ardından rapor vermek üzere Washington'a döndü. Cardinal Sin, kilisenin radyosu Vesitas'dan halka durumu açıkladı. Binlerce Filipinli Aquinaldo Kampı'nın etrafında silahlı bir saldırıya karşı çember oluşturdu.

Akşam Enrile ve Ramos basın toplantısı düzenlediler. Aquino'nun halkın seçtiği devlet başkanı olduğunu, seçimlerde hile olduğunu açıkladılar. Halkın yanında olduklarını söylediler ve Marcos'un da istifasını istedikler. Bu haberden sonra Aquinaldo Kampı'nın etrafındaki insan çemberi daha da büyüdü.

Enrile ve Ramos Marcos'la telefon görüşmeleri yapıyorlardı. Söylenişine göre Marcos Enrile'ye, Aquinaldo Kampı'nı tank-

larla yerle bir edebileceği tehdidini savurmuş. Kampta sadece 500 kadar asker vardı ve silahları yetersizdi. Marcos gerçekten niyetli olsaydı emrindeki birliklerle dediğini yapabiliirdi. Yapmadı. Amerikan hükümeti, Marcos'un seçimlerde geniş çaplı hile yaptığını kabul ettiğini dünya kamuoyuna duyurdu. Ayrıca Enrile ve Ramos'a karşı silahlı saldırı yapılmamasını istedi.

23 Şubat Pazar günü, Marcos'a bağlı komando birlikleri Aquinaldo Kampı'na doğru ilerledi. Ancak halk marşlar, türküler söyleyerek, askerleri kampa bir mil kala durdurdu. Bir buçuk saat sonra da askeri birlikler geri çekildi.

Enrile ve Ramos güçlerini Crame Kampı'nda birleştirdiler. Enrile Cebu'da bulunan Aquino ile telefonda görüştü. Daha sonra, Aquino isyami kendisinin örgütlediğini ama "moral olarak desteklediğini" açıkladı. Aquino'nun başına kötü bir şey gelmeden kaçabilmesi için bir ABD gemisi hemen Cebu açıklarında bekliyordu. Günün son saatlerinde ABD hükümeti Enrile ve Ramos'u desteklemeye ve Marcos'un kesin gitmesine karar verdi.

Pazartesi günü sabahın erken saatlerinde hava kuvvetlerinden birlikler Enrile tarafına geçti.

girişti. Durumun vehameti üzerine Reagan yatağından kaldırıldı ve danışmanlarıyla yeni durumu gözden geçirdi. Marcos'a askeri saldırıdan vazgeçmesi söylendi. Manila'da Marcos gece sokağa çıkma yasağı koydu. Marcos'un yasağını halk dinlemedi ve 800 bin Filipinli geceyi sokakta geçirdi. (*The Times*, 25 Şubat 1986)

25 Şubat'ta günün ilk saatlerinde Marcos'a bağlı askerler sarayın etrafındaki göstericilere ateş ettiler, 8 kişi yaralandı. ABD hükümeti adına görüşmeleri yürüten Senatör Laxal Marcos'u aradı, bu işi orada bitirmesini ve ülkeden ayrılmasını istedi. "Kırgın" Marcos kaçış hazırlıklarını başlattı.

Saat 10'da Corazon Aquino Manila İşadamları Kulübü'nde alelacele Filipinler devlet başkanı olarak yemin etti. Hemen Laurel'i başkan yardımcısı, Enrile'yi Savunma Bakanı, Ramos'u terfi ettirerek Genel Kurmay Başkanı ilan etti.

Bundan 2 saat sonra Marcos hiçbir devlet temsilcisinin çağırılmadığı, ancak 3000 taraftarının ve basının katıldığı bir toplantıda devlet başkanı olarak yemin etti. Televizyon bile vermedi.

Saat 4 civarında Ramos'a bağlı askerler, Marcos'un elin-

Olayların gelişmesi Manila'da konuşulan bir teoriyi doğrular biçimdedir. Bu teoriye göre Aquinaldo ve Crame Kamplarının ele geçirilmesiyle başlayan isyami Marcos ve Enrile birlikte planladılar. Marcos'la iyi arkadaşlardı. Marcos zamanının dolduğunu gördü ve etkinliğinin sürdürülmesini Enrile'ye devretti. (*The Sunday Times*, 2 Mart 1986)

Gerçekte Filipinler'de herşeyi halkın aktif ve yığınsal protestoları belirledi. Halkın yığınsallığı, direnişi ve kini arttıkça Marcos bir geri adım attı, ABD Marcos'u biraz daha terketti, Aquino da daha solda görünen ama silahlı mücadeleye destek vermeyen eylemler önerdi. Katolik kilisesi de halkı yatıştırdı.

Manila'da devrimci örgütler halkın öfkesini örgütleyemediler. Aquino bu boşluğu doldurdu. Şimdi Marcos gitti halkın gözü Aquino'nun üzerindedir. Halkın istemlerine Aquino'nun cevap veremeyeceği bugünden bellidir. Devrimciler için yeni olanaklar doğuyor.

Aquino hükümeti eskinin uzatısıdır

26 Şubat'ta, Aquino 17 kişilik hükümetini açıkladı. Kilit bakanlıklara geçmişte ya da pek

ve Filipin halkını da öyle sanıyor. Bu sanıyla 1991'de bitecek olan üsler anlaşmasının süresi dolmadan yenisinin hazırlanıp referandumla sunulacağını açıkladı. Aquino hükümetinin halkın yüksek beklentilerine yanıt veremeyeceği ortaya çıkıyor.

Aquino yaptığı açıklamalarda eski acıların unutulmasını telkin ediyor. Marcos'u geri istemeyeceğini söylüyor ama Marcos'un Amerika'daki bazı mallarına el koymak için göstermelik olarak girişimde bulundu. Enrile, kan dökmeden gittiği (hesapları bozmadığı) için Marcos'a teşekkür etti.

Tekellerin hükümeti, 484 tutukluyu serbest bıraktı. Aralarında Komünist Partisi Merkez Komite Başkanı Jose Maria Sison ve Yeni Halk Ordusu Başkomutanı Bernabe Buscayno da var. Devrimci Yeni Halk Ordusu'na silahı bırak çağrısı yapıldı. Bir yandan da, Ramos'a orduyu yeniden örgütleyip, eğitimci devrimcilerle savaşa hazırlama görevi verildi.

Hükümetin kendisi halk tarafından seçilmiş bir hükümet değil. Parlamentoda çoğunluk hâlâ Marcos'un Yeni Toplum Hareketi'nin (KBL) elinde. Laurel, parlamentoyu dışlayarak 90 gün içinde yeni bir anayasa hazırlanıp halkın oyuna sunulacağını duyurdu. (*The Times*, 4 Mart 1986)

Hükümet 27.5 milyar dolar borcu olan iflas etmiş bir ekonomi devraldı. En başta ABD ve diğer emperyalist ülkelerin büyük para yardımı olmaksızın ekonominin düzelmesi olanaksız. Bu yardımlar henüz akmaya başlamadı. Öyle görünüyor ki hükümet halkın istemlerine pek bir yanıt veremeyecek. Sokağa çıkmış ve neler yapabileceğini görmüş olan Filipinler halkı milyonlarla sel olup devrimci mücadeleyi yükseltecektir.

Kırsal alanda halkın devrimci muhalefetinin başını Yeni Halk Ordusu (YHO) çekiyor. YHO'ya göre: "Aquino kazandı ama birşey değişmeyecek, Amerikan emperyalizmi ülkedeki kontrolünü sürdürecektir ve haksızlığa uğramış toplumu değiştirmenin tek yolu devrim olacaktır." (*The Sunday Times*, 2 Mart 1986) Gelişmeler bu görüşten yanadır. Devrimci muhalefet yükseliyor. YHO ve Aquino güçlerinin ilk çatışmasında 15 polis ve asker öldü. (*The Times*, 4 Mart 1986)

Manila'da halk sahte vaatlerin peşinden gitti ama aynı zamanda kendi gücünü öğrendi. Korkmadan ordunun tanklarına karşı durdu, geçit vermedi. Değişimi kendisinin belirlediğini gördü. Şimdi Aquino hükümetinin ne yapacağını izliyor. Kısa sürede, bu hükümetin de istemlerine yanıt vermediğini görecek, Aquino'nun "halk iktidarını" yıkacak olan devrimci cepheye katılacaktır. Kendi halk iktidarını halk kendisi kuracaktır. Aquino ve Laurel'den, halkı aldatmasının hesabını soracaktır. Filipinler işçi sınıfının ve savaşan devrimci güçlerin emperyalizmin zayıf halkası Filipinler'de devrimi başaracaklarına inanıyoruz.

Ahmet Fırat

Filipinler'de herşeyi halkın aktif ve yığınsal protestoları belirledi.

Saat 10'da Marcos'un askerleri yeni bir saldırıya geçtiler, ancak halkla karşılaşınca saldırı sonuçsuz kaldı. Yarım saat sonra, Enrile ve Ramos geçici hükümeti kurduklarını açıkladılar. Öğle saatlerinde Marcos olağanüstü hal ilan etti. Televizyonda duyurusu bitmeden Enrile'ye bağlı askerler televizyon istasyonunu ele geçirdi.

Marcos'un sağ kolu general Ver öncekilerden daha geniş çapta bir genel saldırı hazırlığına

deki son televizyon istasyonunu da ele geçirdiler. 10 kişi öldü. Şehrin başka yerlerinde de çatışmalar oldu. Aynı saatlerde, Aquino, Marcos çekilmediği takdirde genel grev çağıracağını açıkladı. Bosworth Marcos'a ABD'nin kendisinin kesin gitmesini istediğini ve kaçışı için herşeyin hazır olduğunu hatırlattı. Marcos, ayrılmadan önce Aquino hükümetiyle görüştü ve o gece, Hawaii'de bitecek yolculuğuna başladı.

yakın zamana kadar Marcos'la birlikte çalışanlar getirildi. Merkez Bankası Müdürü José Fernandes görevinde bırakıldı. En başta Aquino, Laurel, Enrile olmak üzere, bakanlarının hemen hepsi çeşitli tekellerin ortakları, temsilcileridir. Hükümette en büyük yetki Laurel'e verildi. Laurel, Devlet Başkanı Yardımcısı, aynı zamanda Başbakan ve Dışişleri Bakanı görevlerini üstlendi.

Laurel, Amerikan taraftandı

**işçi kadının
sesini
ile yükselt**

**İŞÇİNİN SESİ'ni
alabileceğiniz
en yakın yer:**